

VESELÝ VÝLET®

KRKONOŠE / 39

ZIMA 2013

Většina z vás stráví zimní pobyt v Krkonoších v lyžařském středisku a jistě si to užijete. Jiné zážitky najdete na hřebenech hor. Scénérie nad horní hranicí lesa umocněné drsným počasím a námahou potřebnou k dosažení cílů vás odmění. Zpříjemněním jsou tři desítky otevřených hřebenových bud na české i polské straně Krkonoš. Na hřebeny vyřáží lyžaři už sto dvacet let, stejně jako v roce 1929 zachycená skupinka na Bílé louce nedaleko Luční a již zaniklé Rennerovy boudy. Dnešní milovníci zimních hor si připínají běžky, skialpinistické lyže nebo sněžnice a poznávají nejcennější partie Krkonošského národního parku vyhlášeného právě před půl stoletím. Najdou dobře značené zimní cesty, upozornění na případná nebezpečí, někde i upravené stopy. Přesto túry vyžadují správné vybavení, aktivní sledování vývoje počasí a odhad nebezpečí lavin, ledu či silného větru. Věřte, že zvládnutí zimní hřebenové túry vás obohatí, jak to poznaly celé generace lyžařů před námi.

Z	Galerie, informační centrum a pension Veselý výlet	str. 2 – 3
D	Pec pod Sněžkou	str. 4 – 6, 22
	SkiResort Černá hora – Pec	str. 8 – 9
A	Doporučujeme osvědčené služby	str. 10 – 11, 19
	Malá Úpa	str. 12 – 13
R	Mapa východních Krkonoš	uprostřed
	Janské Lázně	str. 16 – 17
M	Žacléř	str. 18
	Horní Maršov	str. 20 – 21
A	Servis pro boudáře	str. 23
	Krkonošský národní park	str. 24 – 25

14. února 2010 jsme byli po výstupu na Sněžku odměněni v úplném tichu za vzácného bezvětří krásnou scénérií.

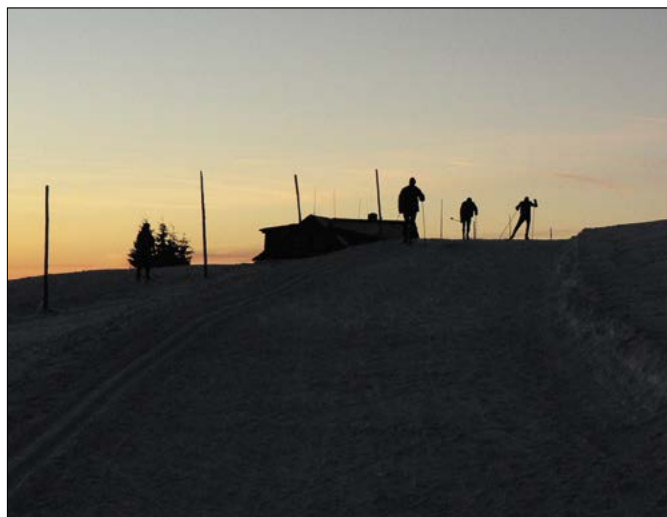
24. března 2012 na skialpinistické trase v Bílém Labi.

4. března 2012 sejmutí pásů před sjezdem ze Staré hory.

13. března 2007 při přejezdu hor s přáteli u Dívčích kamenů.

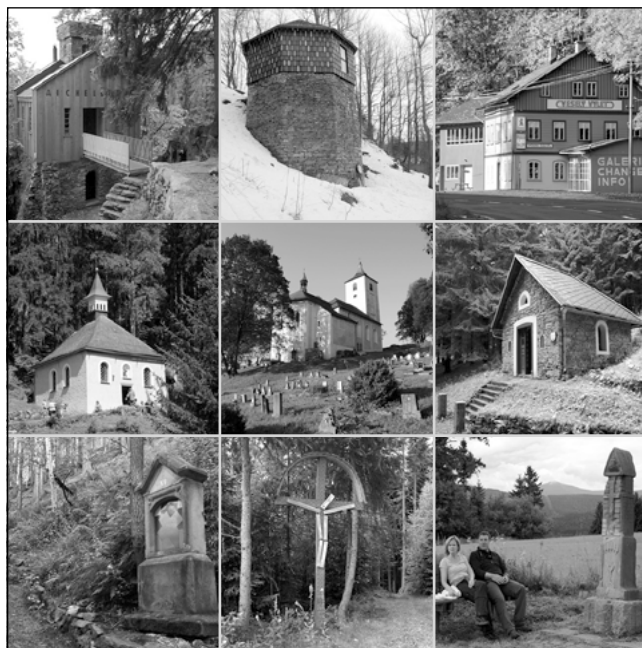

10. ledna 2006 návrat do Pece z běžeckých tratí na Černé hoře.

Musíme přiznat, že už téměř nelyžujeme na sjezdovkách. Před pětadvaceti lety jsme každou sezónu sjeli volně i v brankách přes tisíc kilometrů sjezdovek, teď párkrát za zimu projedeme areály kvůli informacím o dění. Zato dvakrát týdně s lyžemi zamíříme do skvěle připravených běžeckých stop v okolí pensionu Veselý výlet nebo se vydáme na hřebeny Krkonoš. Většinou jezdíme ve dvou, při sportovní vyjíždce na sebe nečekáme, protože si každý měří svůj čas. To je asi jediný způsob, jak se donutit ke svižnému tempu. Občas i s přáteli vyrážíme na delší přejezdy a to nás víc než rychle ujeté kilometry zajímá požitek z lyžování, zimní příroda a kuchyně horských bud. Výběr formy lyžování v krajině máme veliký, přes pět stovek kilometrů upravených běžeckých tratí, desítky různých variant turistického běžkování po tyčovaných cestách, několik skialpinistických tras na hřebenech Krkonoš a nespočet možných sjezdů v lesích. Z okna se díváme na 1244 metrů vysokou Světlou horu, naši stálou výzvu. Je-li dost prachového sněhu, vyrazíme na lyžích se stoupacími pásy z Temného Dolu z nadmořské výšky 600 metrů údolím Honzova Potoka na Krausovy boudy. Odtud pokračujeme zavátou pěšinou a po devadesáti minutách jsme na vrcholu hory. Dolů sjíždíme po pás v prašanu strmým žlabem kolem lesního hrádku Aichelburg, kde stromy nedovolí utržení laviny. Jindy vyjedeme na běžkách po upravené trase za necelou hodinu z Reissových domků kolem Modrokamenné boudy a přes Krausovky na předvrchol Světlé hory zvaný Signál, odkud tratě pokračují s řadou variant. Když na Světlé hoře nejsou dobré podmínky, stačí nám skialpinistická túra na Dlouhý hřeben k jednomu ze dvou Červených křížů se sjezdem po průsecích a loukách Staré hory. Jednou za zimu se necháme odvézt do Harrachova a domů se vrátíme po Krkonošské lyžařské cestě. Padesátikilometrovou trasu projedeme za pět hodin, k tomu připočteme zastávky v horských boudách a cestu lanovkou na Pláň. Pravidelné lednové obkroužení Krkonoš si rozdělíme do dvou dnů s přespaním vždy v jiné hřebenové boudě. Dnes už jsou boudy na putující hosty připravené. Při lyžování v krajině potkáváme v běžecké stopě nebo ve skialpinistických terénech stále více mladých lidí i někdejších sjezdařů. I je láká klid a lyžařská svoboda. Jistě není bez zajímavosti, že lyžování v krajině je nejoblíbenějším zimním sportem v horách. Hostům s nižším rozpočtem na zimní dovolenou radíme, aby si dopřáli slušné ubytování, dobré jídlo a ušetřili změnou lyžařského programu. Navíc vybavení na běžky je výrazně levnější než sjezdové a základní techniku jízdy zvládnou skoro všichni.

Pension Veselý výlet v Temném Dole je obklopený horskou přírodou i kulturními památkami. Hosté s námi konzultují svůj program, který jim obohatíme o další tipy. Inspiraci přináší i samotný historický dům plný obrazů, fotografií a dokumentů nejen z Krkonoš. Dobře vybavené pokoje, připojení k internetu Wi-Fi, sauna, vířivka, velká hala s kuchyňkou v moderní přístavbě i bohaté snídaně jsou samozřejmostí. Před domem zastavují letní i zimní turistické a lyžařské autobusy, ubytovaní hosté celoročně zaparkují i na parkovišti u infocentra v Peci. **Ceník a informace o nabídce dalších služeb** spojených s Veselým výletem najdete na webových stránkách.

Informační centra a obchod s dárky Veselý výlet v Peci pod Sněžkou nebo v Temném Dole usnadní a zpříjemní váš pobyt ve východních Krkonoších. Vypůjčíte si klíče od lesního hrádku Aichelburg i od Muzea Vápenka v Horních Alberčicích. Najdete tu novinky z regionu, bezplatné informační materiály, mapy Krkonoš a okolí, průvodce, pohlednice se známky, české a německé knihy včetně dětských. Pro sběratele máme turistické vizitky, známky, odznaky,

Turistické cíle okolo Maršova na čokoládě z Veselého výletu.

nálepky, štítky na hole a jiné drobnosti. Před cestou domů tu koupíte originální dárky a suvenýry, obrázky, fotografie a oblíbené figurky a loutky Krakonoše, sbírkové kameny, přívěsky, trička připomínající návštěvu Krkonoš. V Temném Dole si můžete objednat kopie dobových fotografií Krkonoš po výběru z našeho velkého archivu. Veselý výlet připravil dárkovou Čokoládu ze Sněžky s výtvarně zpracovanými obaly od několika autorů, které si můžete prohlédnout i na facebooku. Kvalitní česká čokoláda je buď sedmdesátiprocentní, nebo sladká mléčná. Oblíbené jsou krkonošské bylinné, medoviny, čajové směsi a léčivé nápoje. Vedle běžných informací vám pomůžeme s přípravou programu či výběrem ubytování v údolí pod Sněžkou. Po celou provozní dobu je v Peci pod Sněžkou přístupný veřejný internet. Informační centra doplňují směnárny. Starší vydání Veselého výletu si můžete přečíst na našich webových stránkách, zbylé tištěné nabízejí v Temném Dole.

Galerie Veselý výlet je součástí obou informačních center. Aktuální i minulé autorské výstavy v Peci pod Sněžkou jsou představené na webových stránkách. Pro velký úspěch jsme prodloužili do zimní sezóny výstavu Bohdan Holomíček Fotografie s ukončením 24. ledna 2013. O tři dny později uvedeme další výstavu.

Informační centrum, galerie, směnárna a obchod s dárky Veselý výlet v Peci pod Sněžkou čp. 196, tel. 499 736 130.
Informační centrum, galerie, směnárna a pension Veselý výlet v Temném Dole čp. 46, Horní Maršov, PSČ 542 26, tel. 499 874 298. Jsou otevřena denně od 8.30 do 18 hodin. Domluvíte se i německy a anglicky. Aktuality najdete i na facebooku Veselého výletu.

Pension Veselý výlet v Temném Dole nabízí ubytování se snídaní ve dvou a třílůžkových pokojích a apartmá, telefonická rezervace v infocentru, podrobnosti o ubytování v pensionu najdete na webových stránkách nebo vám je pošleme na požádání poštou.

E-mail: info@veselyvylet.cz

www.veselyvylet.cz

Bezejmenný lyžař zapsal na zadní stranu fotografie z titulu Veselého výletu průběh své lyžařské túry o Velikonocích 30. a 31. března 1929. S partou projeli z Vrchlabí přes Strážné a Hřiběcí boudy na Rozcestí a přes Liščí horu do Pece. V silné bouři vystoupali na Růžohorky, kde přespalí. Ráno přešli Sněžku a projeli hlavní hřeben až na Kotel a kolem Dvoraček sjeli do Harrachova. Takové lyžařské hřebenové túry mají v Krkonoších více než stoletou tradici. Jestli jste to ještě nezkusili, máte co objevovat.

Se sněžnicemi okolo Zeleného dolu

Na sněžicích se vypravte do míst, kudy nevedou trasy běžkařů, abyste si užili poezii zasněžené horské krajiny. V Pece najdete zajímavý nejméně tříhodinový okruh v okolí Zeleného dolu. Z parkoviště Zelený Potok se vydejte kolem boudy Kamor a osady Hnědý Vrch k luční enklávě Severka. Následná čtyřkilometrová zeleně značená cesta vhodná pro sněžnice vede úbočím Liščí hory. Občasné výhledy ke Sněžce se střídají s úseky hustého lesa. V Liščí jámě projdete více než dvousetletým porostem, takový chrámový les hned tak nevidíte. Směrem k hřebeni stromů ubývá, u Bufetu na Rozcestí smrky a kleč překryl sníh. Po projetí běžkařské cestě dojdete k Výrovce, odkud vede hlavní cesta přes Richterovy boudy do Pece s variantou červeně značené „sněžnicové“ stezky do Zeleného dolu. Za dobrých podmínek zvolte od Výrovky pěkný sestup Modrým dolem po úbočí Studniční hory. Zdejší prudké svahy jsou lavinovým terénem, ale přes tyčovanou cestu lavina nesjela už mnoho let. V malebné osadě Modrý Důl se vydáte buď přímo do Pece po uježděné cestě kolem samoty Miliře, nebo si túru prodloužíte po žlutě značené spojce do Obřího dolu. Na trase, s výjimkou úseku mezi Bufetem a Výrovkou, nepotkáte mnoho lidí, za dobrých sněhových podmínek jde celý okruh projet i na skialpinistických lyžích.

Skialpinistická klasika Modrým dolem

V létě je horní část Modrého dolu kvůli ochraně přírody uzavřená, proto se sem podívejte v zimě. K výstupu na hřebeny využíváme tyčemi značenou skialpinistickou trasu č. 5. Z Pece dojdeme do osady Modrý Důl, za lesem začíná většinou neproslápnutá trasa přes Studniční domky. Vede nad chalupou Děvín, kde vyrostla celá generace skialpinistů spojená se studiem na gymnáziu v Trutnově. Většinou nepokračujeme až k Výrovce, ale uhneme o chvíli dříve k již viditelným tyčím hlavní cesty na Luční boudu. Překročíme běžkaři hojně užívanou cestu a teprve po tyčemi značené Koňské cestě vystoupáme na Luční horu. Tady nás zláká přímý sjezd do dolu Bílého Labe, jehož korytem po skialpinistické trase č. 3 vystoupáme k Luční boudě. Pokračujeme

buď na Sněžku se sjezdem přes Růžovou horu do Pece, nebo se vrátíme Modrým dolem.

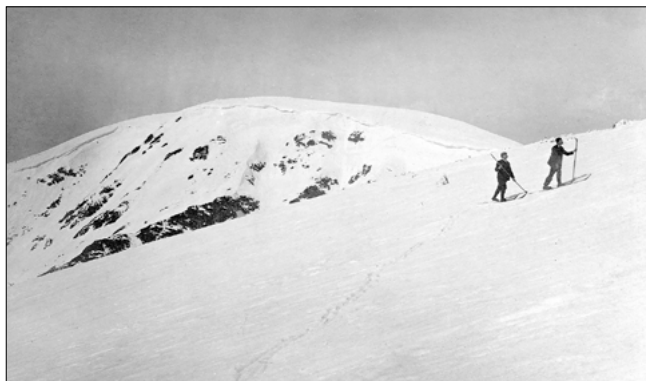
Na Sněžku se stoupacími pásy

Jen tuto a příští zimu na Sněžku nevede lanová dráha. To je dobrý důvod vydat se k vrcholu na lyžích s nalepenými stoupacími pásy a projet skialpinistickou trasu č. 6. Pro zdolání horní části Obřího dolu nemůže být málo ani mnoho sněhu. V případě ledové hory jsou pro úsek od Vodárny ke Slezskému domu nutná stoupací železa nebo skialpinistické mačky, kterým hezky česky říkáme harscheisny. Je-li hodně prachového sněhu, bývá krátký lavinový úsek nad zcela zapadanou Vodárnou nebezpečný. Proto volte výstup Obřím dolem jen při slehlém sněhu. Zcela bezpečný přímý výstup z Pece na Sněžku vede po zeleně značené cestě přes Růžohorky. Převýšení osm stovek metrů na vrchol zvládnete pod dvě hodiny. Jinou variantou je delší cesta z Velké Úpy Šramlem nebo nejpohodlněji po sjezdovce přes Hoferovy boudy na Portásky a Růžohorky. Ze Sněžky sjíždíme nejčastěji na Růžovou horu a pak průsekem lanovky rovnou do Pece. Prudký spodní úsek je s menším počtem nových sloupů výrazně lepší než v minulých letech. Jinou trasu volíme ze Sněžky přes Bílou louku, Luční horu a Modrý důl. Za dobrých sněhových podmínek sjíždíme i úsek z vrcholu Sněžky ke Slezskému domu. Od Luční boudy vystoupáme po Koňské cestě na její nejvyšší bod pod vrcholem Luční hory a sjedeme k tyčované cestě do Modrého dolu.

Běžky sportovně v upravených stopách

Musíte se rozhodnout. Vyjedete na hřebeny Krkonoš sportovní jízdou bruslařským či klasickým stylem nebo zvolíte neupravenou turistickou stopu. Oba přístupy mají něco do sebe, my je rádi střídáme. Pro sportovní jízdu najdete v okolí Pece pod Sněžkou kvalitní upravované tratě v lesích Světlé a Černé hory nebo okolo Pěnkavčího vrchu, ale stejně tak se můžete vypravit do vyšších poloh. Náš oblíbený „rychlý“ okruh začíná u horní stanice lyžařského vleku Zahrádky společně s tratí označenou jako „desítka“. Je to pravidelně upravovaný úsek Krkonošské lyžařské magistrály. Pod Lesní boudou zahne doleva na kilometrový až dvacet metrů široký průsek, kde školy všech stupňů nacvičují styl běhu. Před Tetřevími boudami zahne po magistrále doprava na svážnici protínající úbočí Liščí hory. Mírné stoupání je pro plynulé tempo ideální, stíháme vnímat výhledy přes Vrchlabí daleko do kraje. První vydechnutí umožní sjezd pod Zadní Rennerovky, které vystřídá nejostřejší stoupání celého okruhu. Není dlouhé, ale v závěru se nám krok povážlivě zkracuje. Opět vydechneme při sjezdu zakončeném ostrou zatáčkou před vjezdem na hlavní cestu ze Strážného

10. dubna 1907 vystoupal Jarouš Schück
s průvodcem na Zlaté návrší.

1. března 1913 poslali pozdrav z výletu na lyžích
ke Sněžným jámám Josef Král a Franta Puš.

na hřebeny hor. Dáme se doprava a brzy dojedeme na křižovatku. Magistrála pokračuje doleva na Friesovy a Klínové boudy, my uhýbáme doprava na táhlé tříkilometrové stoupání přes Přední a Zadní Renne-rovky k Bufetu. V kopci se rozhodne o dnešním čase, když projedeme popsanou devítakilometrovou trať ze Zahrádek na Rozcestí pod hodi- nu, budeme spokojeni. Jako vždy hraje vedle vlastního výkonu svou roli kvalita sněhu a dobře vybrané mazání lyží. Od Bufetu vyběhneme většinou již občerstvení na vrchol Liščí hory a sjedeme k Lesní bou- dě a Zahrádkám. Bez zastávky ujede čtrnáctikilometrový okruh vět- šina sportovně jezdicích běžkařů za devadesát minut, takže jim ještě zbude spousta síl a času pokračovat přes Lučiny na Černou horu. Ze sedla u Kolínské boudy uhneme doprava na lyžařskou magistrálu pozvolně stoupající na Černou horu. Pro návrat do Pece volíme sjezd přes Václavák ke Kolínské boudě a z Lučín sjedeme upravenou Mul- dou a sjezdovkou Vysoký Svah. To už za sebou máme celkem pětá- dvacet kilometrů bruslení nebo klasiky v kvalitně upravených stopách (s výjimkou úseku přes vrchol Liščí hory).

Běžky tradičně po hřebenech

Hlavní krkonošský hřeben přímo vybízí k dlouhým přejezdům. Kdo ještě neprojel na lyžích od Sněžky k Prameni Labe a zpět do Pece bude překvapený, jak krásný a ne příliš náročný to je okruh. Nejsnad- nější nástup na túru vede přes vrchol Sněžky, ale když teď nejedzí lanovka, pomůžeme si ranní jízdou lanovky na Hnědý Vrch. Odtud jsme hned na Liščí hoře a přes Bufet a Výrovku se po projeté cestě dostaneme táhlým stoupáním na Bilou louku. Od Luční boudy proje- deme přes Stříbrný hřeben po v létě uzavřené čtyřkilometrové nád- herné trase do sedla u Malého Šišáku. Cestou nás po levé straně zaujme pohled na strmé severní svahy Kozích hřbetů. Zimní trasa se spojí s hraniční cestou od Slezského domu, po které bychom přijeli při startu na Sněžce. Ke Špindlerovce je to už jen kousek, závěrečný sjezd bývá ošidný a hlavně pozor v mlze na nebezpečnou vyřezova- nou cestu okolo známé boudy. Hlubší past v těchto horách nenajdete. Pokračujeme po hlavním hřebeni, ale místo přímého výstupu k za- niklé Petrovce se zastavíme na Moravské boudě s výtečnou kuchy- ní. Jestliže sem přijedete až po poledni, zvažte, jak rychle dokážete jet, protože tady ještě můžete sjet dolů do Špindlerova Mlýna a okruh si výrazně zkrátit. Při špatném počasí pokračujeme od ruiny Petro- vy boudy přes Ptačí kámen sjezdem nad Bradlerovy boudy a podél tyčí k Martinově a Labské boudě. Zajímavější a rychlejší trasa vede od Petrovky nahoru na hlavní hřeben kolem Dívčích a Mužských kamenů a do sedla nad Martinovkou. Tady se nevyhneme stoupání po české straně Vysokého Kola. Cesta a pěkné jižní scenérie jsou

opět přístupné pouze v zimě na lyžích. Ke hraně Sněžných jam je to pak už jen kousek a pohled dolů do skalnatého karu stojí za to. Vý- razná bouda u Sněžných jam není jako jediná ze všech zmíněných přístupná veřejnosti. Ještě kus pojedeme po vyfoukaném hřebeni, až za výraznou skálou Violíku zahne doleva k Prameni Labe. Sněhem překryté poutní místo nejspíš mineme bez povšimnutí. Od křižovatky U čtyř pánů se mírným stoupáním dostaneme na Zlaté návrší se zná- mou mohylou Hanče a Vrbaty a také dobrým občerstvením ve Vrbato- vě boudě. Než zasedneme v pěkném, moderně upraveném interiéru, koukneme na hodinky. Chceme stihnout v 16 hodin poslední lanovku ze Špindlu na Pláň. Sjezd po krkonošské magistrále na Mísečky je la- hůdkou s krásnými výhledy daleko do kraje. Bez výhledů a mezi sjez- daři sjedeme modrou sjezdovku lyžařského areálu Medvědin do Špin- dlerova Mlýna. Centrum horského města je jediným místem na okru- hu, kde na chvíli sundáme běžky a propleteme se zdejšími firmole- m k lyžařskému areálu Svatý Petr. Zdatnější běžkaři odtud vyběhnou na Pláň po značené a vždy upravené „desítce“, my se raději vyvezeme čtyřsedačkovou lanovkou. Nad horní stanici Pláně se držíme upra- vené stopy vlevo, trasu „desítky“ protneme před loveckým srubem. Odtud je to pěkné svezení na Klínové boudy, přes které nečekaně dlouho stoupáme k Bufetu na Rozcestí. Podle času sjedeme do Pece buď přímo od Výrovky přes Richterovy boudy, nebo si přidáme ještě jednu vrchol Liščí hory se sjezdem kolem Lesní boudy na Zahrád- ky a od Husovy boudy do Pece. Túru zakončíme s pocitem, že jsme projeli těmi nejhezčími partiemi Krkonoš a díky dvěma lanovkám jsme se zase tak moc nenadřeli. Nejlepší období pro podobné přejezdy je od poloviny února do konce března, protože jsou již delší dny, stabilní sni- h a projeté trasy. I tak máme pro jistotu s sebou čelovku.

Jestli dobře neznáte popsaná místa, neváhejte si koupit některou z nejnovějších map, v kterých jsou trasy dobře čitelné. Doporučujeme jedno ze dvou osvědčených nakladatelství. Buď si vyberete pětá- dvacítku vydavatele ROSY, nově i ve variantě „Od západu k východu“ zahrnující celé Krkonoše, nebo zcela novou mapu z Kartografie HP. Její podrobnější měřítko 1:17 500 umožnilo kartografovi Janu Prá- šilovi zakreslení Správou KRNAP odsouhlasených skialpinistických tras i letních trailů do málo známých míst podle Veselého výletu (VV 32/2009) v mapě Krkonoše východ. Popsané zimní túry najdete v mapě Krkonoše střed – Od pramene Labe ke Sněžce. Drobná in- vestice do mapy se vám vrátí v dobře zvládnutém výletu.

www.pecpodsnezkou.cz

5. února 1923 se parta z Prahy vyfotila před Hrnčířskou boudou.

20. března 1932 poslali příbuzní královéhradeckého biskupa Mořice Píchy fotografii z lyžování na Černé hoře.

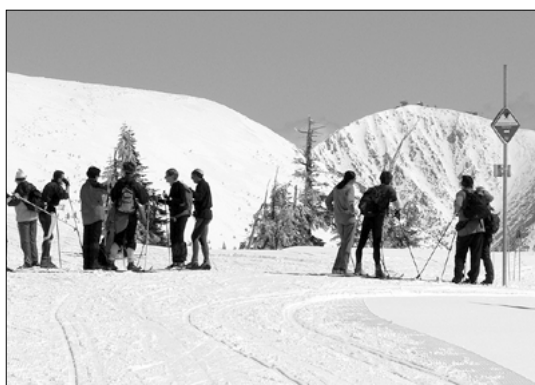
Mittlöhnerova bouda 1937.

Původní Bufet na Rozcestí 1954.

Starý a nový bufet před požárem 1979.

Křižovatka cest 2012.

Poutníci tímto místem chodí už tisíc let. Kosodřevinou proklestili a vyšlapali nejstarší stezku přes hřebeny východních Krkonoš zvanou Slezská cesta. V loňském roce geodet katastrálního úřadu Pavel Svěcený našel nedaleko křižovatky šesti cest v kleči zarostlý kamenný mezník. Nejméně čtyři století tudy procházela hranice mezi panstvím Maršov a Vrchlabí, později mezi krajem Královéhradeckým a Bydžovským, politickým okresem Trutnov a Vrchlabí, dnes kámen s křížkem označuje trojmezí obcí Pec pod Sněžkou, Špindlerův Mlýn a Strážné. Poloha v sedle mezi Liščí horou a Planinou dělá z místa ve výšce 1350 metrů nad mořem známou křižovatku horských cest. Stačí říct Rozcestí a každý turista, běžkař, cyklista a v posledních letech skialpinista ví, o kterém místě v našich horách je řeč. V létě 1934 si Hugo Mittlöhner z Velké Úpy pronajal od lesní správy malý rovný pozemek, stloukl dřevěnou boudu s plochou střechou a v tehdy vydané mapě zimních cest od Matěje Semika a Jindřicha Ambrože se poprvé na dříve neoznačené křižovatce objevilo jméno Buffet. Drobná stavba v zimě pravidelně zmizela pod sněhem, lyžaři se do vyhráté místnosti dostávali ledovým tunelem. Vedle lokálu byla ještě malá komora se skladem a ložnicí boudařovy rodiny. V létě kapacita podniku rostla o venkovní lavice, židle a stolký. Přestože Bufet na Rozcestí byl dlouho jednou z nejskromnějších staveb na hřebenech hor, atmosférou lákal mnohé „cizince“. Paní Mari Lahrová z nedalekých Klínových bud nám prostřednictvím přítele Veselého výletu Udo Brocksche poslala vzpomínky na své předválečné návštěvy v Mittlöhnerově boudě. „...protože se tady sbíhaly cesty od Výrovky, Klínovek, Dvorské boudy, Liščí hory, Severky a Jeleních luk, nazývali Berliňáci místo Potsdamer Platz, tedy Potsdamské náměstí. My jsme tehdy všem turistům říkali cizinci a s kamarádkou z Pláně Annou Kohlovou jsme se na ně v neděli chodily dívat. Někdy jsme směly dovnitř do společenské místnosti s malými kamny u zdi. Cizinci kupovali suvenýry, vandrovnické hole, malované obrázky s horskými motivy, korálky k navlékání, perníkové srdce, ale hlavním artiklem byla pravá malinová šťáva paní Mittlöhnerové, kterou jsme si i my kupovaly ještě s bonbóny. Ze školy na Klínovkách jsme znaly zdejšího Peppi Mittlöhnera, v zimě často nepřišel kvůli vánici do třídy...“ Mittlöhnerovi odjeli v červenci 1946 transportem do ruské zóny Německa, ale to už v Bufetu na Rozcestí provozovala živnost Růžena Radová. Po zákazu podnikání Bufet připadl komunálnímu podniku a 1. července 1953 přešel jako dependance Klínové boudy pod socialistické Restaurace a jídelny. Během dalších pětadvaceti let se tu vystřídalo mnoho odvážných i skromných správců. Starý Bufet shořel i s téměř dokončenou novou stavbou 22. srpna 1979, nepočkal na připravovanou demolici. Druhý nový Bufet stavbaři dokončili v prosinci 1980 a dostal jméno Chalupa na Rozcestí.

S příchodem stávajícího majitele na jaře 2010 a provozovatelů manželů Niklových se služba výrazně zlepšila, dnes je Bufet jednou z nejoblíbenějších služeb na hřebenech Krkonoš. Velkou místnost prohřívá oheň v krbu. Nové příchozí pohledem pátrají, jak se mokré bundy a čepice „cizinců“ dostaly na výhodné místo vysoko nad krbovými dvířky. Pak si všimnou hůlky s háčkem, kterou ramínko s jejich oděvem zavěsí k sušení na věšák u stropu. U pultu si vyberou velké jídlo nebo jen malé občerstvení a zasednou ke stolům až pro dvacet osob. Tady snadno navážou řeč s dalšími turisty, cyklisty či běžkaři. V Bufetu jsme v zimě častými hosty, proto si vám dovolíme doporučit dobré občerstvení ze zdejší poctivé kuchyně založené na kvalitních surovinách. Před zimní sezónou boudaři připraví především 70 velkých sklenic sušených hub z lesů od Janských Lázní, pověstně nakládání zeli z Vysokého nad Jizerou, brambory od hospodáře ze Žernova. Průběžně nakupují kvalitní maso u řezníka Hampla a samozřejmě mají plný mrazák borůvek. Z toho denně vzniká krkonošské kyselo, houbový kuba, polévka couračka, velký borůvkový knedlík s tvarohovým přelivem, jilemnický chleba se škvarky, špekové knedlíky, na boudě pečený borůvkový nebo ovocný koláč či jablkový štrůdl. Pro náročnější jedlíky je tu i širší sortiment, občas připraví kachnu či pstruha a při pěkném počasí se venku udí Šrolovy nebo Novotného klobásky. My běžkaři doplňujeme energii lehkou palačinkou s ovocem. K pití si dáváme výborný jablečný mošt v chladném čase ohřátý a ještě velký čaj s medem. Umí tu dobrou kávu, točí rychnovské pivo Kaštan a od stejného výrobce jako za časů paní Mittlöhnerové malinovou limonádu. Pro zvlášť prochladlé mají slivovici, hruškovici nebo hosty vyhledávanou borůvku vlastní výroby. Vinný lístek připravilo vinařství Michlovský. Polovinu roku je na hřebenech hezky, pak si u Bufetu sednete do lehátka s výhledem na Sněžku. V druhé polovině s mlhou, deštěm, či vánicí vám musí stačit pohled na vystavené letecké snímky od známého „létajícího“ fotografa Krkonoš Petra Tomana. V obou případech na Rozcestí hostům přeji: „Vydejte se vždy správným směrem“. Pro jistotu si vedle suvenýrů typu ručně malované pohlednice, turistické vizitky a známky kupte i pištalku do mlhy.

Chalupa na Rozcestí nad Pecí pod Sněžkou, PSČ 542 21, provozují Nad'a a Zdeněk Niklovi, otevřeno je v sezóně denně od 9 do 17 a v létě do 18 hodin, tel.: 499 896 295, info@chalupanarozcesti.cz, www.chalupanarozcesti.cz.

V Čechách se lyžovalo sotva dvacet let, když se o velikonoční neděli 24. března 1913 na hřebenech Krkonoš odehrál příběh, který nás fascinuje už sto let. Tehdy se jel 8. ročník padesátikilometrového mistrovského závodu v běhu na lyžích, který je dodnes královskou disciplínou severských sportů. Ze sedmi ročníků vyhrál třikrát titul mistra zemí Koruny české Bohumil Hanč z Benecka. První klání v roce 1905 připomínalo více turistický přejezd Krkonoš, než závod. Po neoznačené trase jezdci najeli za skoro dvanáct hodin ve špatném počasí místo plánovaných padesáti celkem šedesát kilometrů. Většinu cesty se drželi pohromadě, o vítězství Josefa Krause rozhodl až poslední úsek. Organizace dalších závodů se zlepšila, na důležitých křižovatkách stáli traťoví komisari, před startem jezdce vyšetřil lékař, běžci nemuseli nést batoh s jídlem. Druhý až čtvrtý ročník v letech 1907–1909 vyhrál Bohumil Hanč. Potom musel na vojnu, jako četař sloužil v Sarajevu v císařské armádě. S krajanem Václavem Vrbatou se znal ze Sokola, během vojenské služby se stali blízkými přáteli. Před závodem v březnu 1913 byl sedmadvacetiletý Hanč již ženatý a se Slávkou čekal syna Bohumila. Přestože v sezóně dosáhl řady skvělých vítězství, slíbil manželce skončit se závoděním. Na mistrovský závod z jejich nového domova v Hrabačově doslova utekl. Pozval Vrbatu, aby viděl jeho vítězství na královské trati. Přítel slíbil, že se v neděli na hřebenech potkají. V sobotu večer Bohumil Hanč dorazil na Labskou boudu až jako poslední ze závodníků. Ráno bylo 8 stupňů tepla. Z osmi zapsaných odstartovalo na padesátikilometrový závod šest lyžařů, Češi Bohumil Hanč, Josef Feistauer, Karel Jarolímek, Josef Scheiner a dva čeští Němci Emerich Rath a Oswald Bartel. Všichni se dobře znali z předchozích setkání, a přestože se již tehdy psalo o klání mezi Čechy a Němci, oni byli dobří přátelé. Hrdiny závodu se stali dva muži, jeden z nich na startu ani nestál. Slavný příběh má ještě třetího hrdinu, o kterém se nemluvílo. Jméno pražského Němce Emericha Ratha zamlčel známý film „pro pamětníky“ Synové hor natočený v roce 1956 podle zajímavé knihy Františka Kožíka.

Závodníci vyjíždí v 7.10 od Labské boudy jen v košili, bez čepice a rukavic. Již v dlouhém traverzu k Martinovce Hanč vede, ale spletl si trať a místo k Petrovce za ním všichni uhybají přímo na Vysoké Kolo. U Sněžných jam jsou za 44 minut. Do čela jde Jarolímek. Kolem Tvarožniku sjedou k Nové Slezské boudě a otáčí k Vosecké, kde Jarolímka předjíždí Bartel. Hanč je na dohled, a než od Violiku zahnou k prameni Labe, ujmá se vedení. Ten den ho již nikdo nepředstihne. Stoupají k Harrachovým kamenům a pak doprava na Zlaté návrší. Sjíždějí k Pančavě a po dvou hodinách a jedenácti minutách mají za sebou u Labské boudy ve vteřinových odstupech první kolo. Do cíle jim zbývá druhý stejný a třetí okruh zkrácený. To už kvůli odřeninám na nohou vzdali Rath a Jarolímek. V deset hodin došlo ke zvratu počasí, nejprve začalo pršet a pak se prudce ochladilo. Hanč projíždí kolem Sněžných jam v čase 10.37, Feistauer o tři minuty později, ale v ledovém dešti vzdává. Stejně tak i Bartel a poslední Scheiner. Když Hanč otáčí u Nové Slezské boudy, netuší, že jede sám. Traťový komisař známý český malíř Kamil V. Muttich mu podává citrón a rukavice. U Violiku rozhodčí právník Vladimír Zábaj Vaina ví, že za Hančem hodinu nikdo neprojel a snaží se Mistra zastavit. Ve vichřici Hanč křik považuje za povzbuzování a po pětihodinové jízdě pokračuje opět ke Zlatému návrší. Tam dorazí zcela zmožený mrazem. Náhle v mlze potká Václava Vrbatu. Oddaný přítel mu navlékne svůj kabát a čepici, Hanč pokračuje k Labské boudě. Vrbata sjíždí k Mísečkám, ale po chvíli se kvůli obavám o Hanče vrací na hřeben. V Labské boudě již mají obavy. Rath a Jarolímek se každý jiným směrem vydají přítele hledat. Emerich Rath nachází v mlze na Zlatém návrší lyžaře ležícího na zemi. Ještě žije a tak přistupuje k masáži. Pod kabátem nalézá startovní číslo a poznává Hanče. Zapichuje lyže do sněhu a chlapa většího než je sám vláčí půl kilometru k Labské boudě. Pak už se s bezvládným tělem jen plazí a musí se rozhodnout. Buď tu zemře s ním, nebo se vrátí sám. S vypětím všech sil v Labské boudě zburcuje záchrannou akci, ale ani lékař Šimer nedokáže přesně osm hodin po startu závodu Hanče vzkřísit. Emerich Rath padá na kolena a pláče. Ve stejný okamžik umírá na Zlatém návrší Václav Vrbata. Když objevil Hančovy lyže zapichnuté ve sněhu, snažil se jej v okolí nalézt. Zemřel stejně jako přítel na zástavu srdce v důsledku podchlazení v místě, kde Hanč svůj závod skončil. Dnes tu stojí velká mohyla a o kus níž bouda s Vrbatovým jménem. Malou mohylu s nápisem Mistr Hanč postavili v místě označeném Emerichem Rathem. Tam skončil Bohumil Hanč.

Závod ve stopách Mistra Hanče

Přátelé historického lyžování okolo Aleše Suka a Josefa Vejnarů připravili v den stoletého výročí mistrovské padesátky z roku 1913 autentický závod. Věříme, že s dobrým koncem. Výroční den 24. března 2013 vychází opět na neděli. Na stejnou trasu jako v březnu 1913 vyjedou v historickém ustrojení a na historických lyžích dvě kategorie jezdců, závodníci na čas a turistická kategorie. Startuje se přesně v 7.10 hodin. Pořadatelé očekávají účast historizujících lyžců z Vrchlabí, Špindlerova Mlýna, Jilemnice, Vysokého nad Jizerou, Horní Branné, Valteřic, Prahy, Plavů, Písku, Smržovky, Jablonce nad Nisou a dalších míst. Stejně jako tehdy najdou zázemí v Labské boudě. V předvečer proběhne animovaný večer s vyprávěním, četbou z deníku Bohumila Hanče, promítáním historických filmů a besedou s potomky Mistra lyžaře. Zdokumentovaný příběh najdete také v Krkonošském muzeu v Jilemnici ve stále expozici Bílou stopou.

Sněžka, 24. února 1907.

Bohumil Hanč vyhrál 24. února 1907 poprvé mistrovství zemí Koruny české v běhu na lyžích na 50 km před druhým Emerichem Rathem a třetím Josefem Mejvaldem. Od té chvíle mohl užívat titul Mistr lyžař. Tehdy trať vedla i přes vrchol Sněžky a po vítězství se nechal vyfotografovat s pohárem a medailí v podobě krásného dantesu v jilemnickém ateliéru Bedřicha Siebera.

O rok starší Václav Vrbata byl stejně jako Hanč vojákem v záloze. Kdyby oba nezemřeli ve sněhové bouři na Zlatém návrší, museli by v prvním sledu o rok a půl později narukovat do světové války a tyto jejich fotografie by se mohly objevit na pomníku padlých v Jilemnici a Mříčné.

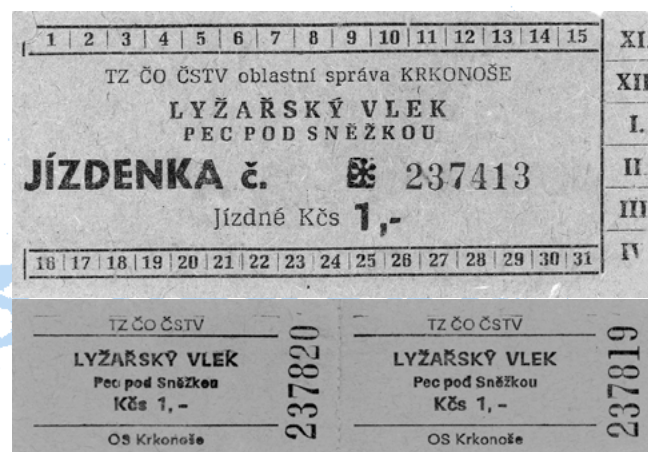
Jízdenka 1968

Prvního října 2012 získala lyžařský areál v Peci pod Sněžkou do dvacetiletého nájmu s opcí na dalších 20 let společnost Mega Plus z Janských Lázní. O změně provozovatele se mluvilo dlouho, často v souvislosti s různými finančními skupinami a z některých šel strach. Jsme rádi, že Ski Pec převzal dobře známý a osvědčený provozovatel úspěšného lyžařského areálu Černá hora. Tým okolo většinového majitele společnosti Richarda Křiváka z Janských Lázní dokázal během posledních šestnácti let přeměnit lesní průsek se zastaralou kabinkovou lanovkou na Černou horu v jeden z nejlepších lyžařských areálů v Česku. SkiResort Černá hora má vedle lanovek a vleků jako jediný osmimístnou kabinovou lanovku Černohorský Express a už čtvrtou sezónu je součástí také lyžařský areál Černý Důl a šestý rok Svoboda nad Úpou - Duncan. Vedle investic do lanovek, vleků, sjezdovek, zasněžování, odbavovacího systému, parkování, skibusů a zázemí pro lyžaře mají na Černé hoře dobře propracovanou organizaci celého provozu. Proto od vytvoření SkiResortu Černá hora se Ski Pec očekáváme organizační vylepšení již letošní zimu. S převzetím areálu v Peci se společnost Mega Plus zavázala k nemalým investicím, které bez meškání začala připravovat. Tak bychom se mohli v příštích letech dočkat třeba sedačkové lanovky na Javor včetně modernizace zasněžování obou sjezdovek, rozšíření zasněžování na zbylých částech sjezdovek Zahradky a Vysoký Svah a jednou třeba i v územním plánu obsaženého lyžařského propojení Pece s Velkou Úpou. Nově vytvořený lyžařský region SkiResort Černá hora - Pec přibral do systému ještě lyžařský areál ve Velké Úpě. Pět areálů propojených linkami skibusů vytvořilo největší lyžařskou oblast s jedním skipasem v Česku. Nabízí celkem třiatřicet kilometrů upravených sjezdovek, šest lanovek a třiatřicet vleků, které mohou za hodinu přepravit přes pětatisíc tisíc lyžařů. Pro řádný chod SkiResortu Černá hora - Pec a vaši snadnou orientaci společnost Mega Plus připravila jasná pravidla, pokyny a doporučení. Na webových stránkách a v brožurkách SkiResortu rozdáváných v informačních centrech najdete jízdní řády linek skibusů, podrobně rozepsané ceníky skipasů a další informace, z nichž hlavní uvádíme.

Parkování

Pro plynulý příjezd lyžařů do areálů je zajištěné průběžné čištění silnic a parkovacích ploch. I proto nemůžete odstavit vůz mimo vyhrazená parkoviště. Výjimkou je policie a personálem parkovišť řízené provizorní parkování podél hlavní silnice mezi Velkou Úpou a Peci v době největšího náporu hostů. Parkoviště č. 1 - 3 v Peci a I. - III. ve Velké Úpě nepatří do služeb SkiResortu, ale po předložení denní jízdenky

s účtenkou tu jednodenní hosté získají 50% slevu s konečnou cenou 60 Kč za auto. Na P4 Zelený Potok slevu nezískáte. Hlavní parkoviště v Janských Lázních pod stanicí lanovky Černohorský Express řídí SkiResort, nové parkoviště u Lesního domu a parkoviště u Hoffmannovy boudy provozuje partnerská firma SkiResortu. Po vyjmutí elektronického lístku z turniketu se vám otevře závor. Před odjezdem zaplatíte v automatu jednotnou cenu 60 Kč za každý den. Parkování v areálech Černý Důl a Svoboda nad Úpou - Duncan je bezplatné. Z parkovací plochy u Hoffmannovy boudy sjedete k lanovce skibusem nebo na lyžích a zpět se vrátíte cestou z Černé hory. Po naplnění všech parkovišť v Janských Lázních ve špičce, vás obsluha nasměruje na odstavnou plochu ve Svobodě nad Úpou, odkud v krátkých intervalech jezdí skibusy. Parkování v době večerního lyžování od 17 do 24 hodin je na parkovišti Černohorský Express zdarma.

Jízdenky 1970 a 1978

Provozní doba

Areály ve SkiResortu mají nově sjednocenou provozní dobu po celou sezónu. Všechny lanovky a dlouhé vleký jezdí od 8.30 do 16 hodin, krátké vleký od devíti. Večerní lyžování na Javoru 1 a 2 v Peci a na Protěži v Janských Lázních je od 18 do 21 hodin.

Skibus

Ve SkiResortu Černá hora - Pec jezdí několik skibusových linek, služba je oproti loňskému roku výrazně kvalitnější. Trasy mezi středisky vedou z Janských Lázní přes Svobodu nad Úpou a Horní Maršov do Pece pod Sněžkou, další mezi Svobodou a Peci a také mezi Svobodou a Janskými Lázní. Na ně navazuje propojení s Černým Dolem. Do těchto autobusů nastupují lyžaři bez omezení jen mimo oblasti měst Janské Lázně a Pec pod Sněžkou. Když nastupujete v území obou měst, musíte se u informačního asistenta v autobuse prokázat kartou hotelů a pensionů, pro které se ujalo označení skibusenka. Poskytovatelé ubytování před sezónou nakoupili karty pro své hosty, a tím přispěli na provoz skibusů v rámci města. Tím může jezdit více spojů a skibusy využívají jen lyžaři. Opatření se osvědčilo v Janských Lázních a Černém Dole, zlepšení přepravy lyžařů přinese i do Pece. Proto všichni, kdo nastoupíte do jakéhokoliv skibusu v Peci a ve Velké Úpě od Vavřincova dolu směrem k Javoru, potřebujete skibusenku. Služba nejde zaplatit přímo v autobuse. V den příjezdu můžete kartu nahradit ubytovacím poukazem s uvedeným dnem příjezdu. Jednodenní lyžař s dalšími až čtyřmi spolecestujícími se může prokázat parkovacím lístkem z daného dne z parkoviště měs-

ta ve Velké Úpě, u benzinové pumpy nebo U kapličky. Cestou zpět od Javoru vás informační asistent již nebude kontrolovat. V Janských Lázních a v Černém Dole potřebujete skibusenku na všechny linky skibus CITY.

Skibus Pec pod Sněžkou CITY jezdí až do konce lyžařské sezóny (nejdéle do 1. 4.) po třech hlavních linkách z Velké Pláně a centra k Javoru v hlavní sezóně každých deset minut. Z Velké Úpy od Křižovatky do Pece intervaly devadesátimístného busu nepřesahují třicet minut. Skibusy na delších trasách mezi středisky a Skibus Janské Lázně a Černý Důl CITY využijete od 25. prosince do 17. března.

Skipas

Časové jízdenky v podobě bezdotykové čipové karty říkáme skipas. Vedle toho jsou jednotlivé jízdenky třeba pro běžkaře. Jízda na Černou horu stojí 120, zpáteční 160 Kč, na Portášky a Hnědý Vrch 100, Javor, Vysoký Svah a Zahrádky 60 korun. Při opakovaných jízdách raději využijte bodovou jízdenku. Na turniketu vidíte, kolik bodů vám ještě zbývá. Čipovou kartu zálohovanou padesáti korunami vrátíte v automatu nebo v pokladně. Skipas je nepřenosný. Protože sezónní skipasy s fotografií a jménem majitele byly v minulosti zneužívané přenosem či přeprodejem na další osoby, zaměřil se odbavovací systém s využitím kamer především na jejich kontrolu. Zneužití dětské jízdenky dospělou osobou odhaluje měřicí zařízení u turniketu. Vedlejší sezóna s levnějším jízdným trvá do 24. prosince a potom opět od 18. března. Například na třídením skipasu vedlejší sezóny ušetříte 320 Kč. Čerpání různých slev se řídí jasnými pravidly. Dítě má slevu do 10 let, tedy je-li narozené po 1. 11. 2002, junior do 16 let narozený po 1. 11. 1996 a senior nad 63 let narozený před 1. 11. 1949. Při nákupu dětských i seniorských jízdenek musíte prokázat

tu hosta 215 korun z pětidenního skipasu. S Regioncard si můžete koupit pěti a vícedenní skipas v celém SkiResortu a získáte deseti-procentní slevu. Před příchodem k pokladně si připravte potřebné doklady pro slevu. I když v Peci na Javoru přibýly tři nové pokladny, urychlíte odbavení. Platit můžete běžnými typy platební karty.

Večerní lyžování

S výjimkou držitelů sezónního skipasu si na večerní lyžování koupíte zvláštní jízdenku, na Javoru a Protěži za 280 Kč, ve Velké Úpě U Modřinu již od 17 hodin za 200 Kč, nebo od 19 hodin za 150 korun. Na kvalitně osvětlených sjezdovkách začíná večerní provoz se sjednoceném čase v 18 hodin, aby dostatečně vymrzla upravená trať po rolbování. Mezi 16. a 18. hodinou jsou sjezdovky uzavřené. V provozu jsou v hlavní sezóně každý večer až do 17. března. V Peci na Zahrádkách je na vleku U lesa večerní lyžování vždy v neděli, úterý a ve čtvrtek v běžném čase. Jako zvláštní bonus mohou školní skupiny použít i vícedenní skipasy.

Běžecské tratě, sánky a další služby

SkiResort zajišťuje úpravu trati pro běžkaře v celkové délce sedmdesát kilometrů. Úsek od Liščí hory, přes Lučiny, Černou horu do Horního Maršova je součástí Krkonošské lyžařské cesty. Další vyhlášené okruhy najdete v oblasti Černé a Světlé hory. V návaznosti na lanovku Černohorský Express je pravidelně upravená sánkařská cesta dlouhá tři a půl kilometru s převýšením 560 metrů. Saně si vypůjčíte přímo u kabinkové lanovky v Janských Lázních. V areálu ve Svobodě nad Úpou na Duncanu si na slalomové trati s časomírou můžete se svou školní nebo firemní skupinou uspořádat závody. V areálech najdete půjčovnu s vybavením, skiservis, lyžařské školy, úschovny zavazadel, občerstvení u stanic lanovek i v boudách na sjezdovkách. Milým detailem je zásobník s papírovými kapesníky u pokladen, před turnikety lanovek a dlouhých vleků. Projeté kilometry na lyžích si podle čísla vašeho skipasu najdete na stránkách www.skiline.cz. Na denně aktualizovaných webových stránkách SkiResortu jsou rovněž informace o stavu běžecských tratí a sjezdovky vám přiblíží webová kamery.

SkiResort Černá Hora – Pec, provozuje společnost **Mega Plus**, ředitel Mgr. Petr Hynek, Janské Lázně čp. 265, PSČ 542 25, tel. 499 875 152, Pec pod Sněžkou tel. 499 736 375, e-mail: mega-plus@megaplust.cz, www.skiresort.cz.

Karta hosta 2011

věk. Zakoupení výhodné rodinné jízdenky je podmíněné předložením pasu nebo osobního průkazu s uvedením vašeho dítěte. Slevy mají také organizované školní skupiny nad deset žáků, které předloží jmenný seznam s razítkem školy a uvedenou zodpovědnou osobou. Sleva 35% z dospělé jízdenky je v termínu 5. až 25. ledna, od 26. ledna do 1. března činí 20% a od 2. do 17. března opět 35%. Na každých deset žáků dostane jeden učitel denní nebo vícedenní jízdenku zdarma. Pokladní v Peci nebo ve Velké Úpě vám při splnění podmínek poskytne slevu na kartu hosta Pec pod Sněžkou, která je aktivovaná na potřebný počet dní podle délky vašeho zaplaceného pobytu. Kartu hosta můžete použít pro slevu jen jednou, u ubytovatele o ni musí požádat každý, kdo bude kupovat skipas se slevou. Lyžař ušetří v hlavní sezóně při pětidenním pobytu v Peci pod Sněžkou na kar-

Skibusenka 2013

ZIMA 2012/2013

Skibus CITY Pec pod Sněžkou
Skibus Velká Úpa (Vavřincův Důl) – Pec p. Sn. (Javor)

UPOZORNĚNÍ: Skibus CITY Pec pod Sněžkou, Skibus Velká Úpa (Vavřincův Důl) – Pec pod Sněžkou (Javor), přeprava návštěvníků pouze s kartami hotelů a penzionů, kteří si tuto službu hradí. Při vstupu do skibusu je návštěvník povinen prokázat se příslušnou kartou.

HINWEIS: Der Skibus CITY Pec pod Sněžkou, Skibus Velká Úpa (Vavřincův Důl) – Pec pod Sněžkou (Javor), befördert nur Besucher mit Karten der Hotels und Pensionen, die diese Dienstleistung bezahlen. Jeder Fahrgast legt vor der Fahrt diese Karte vor.

NOTICE: Skibus CITY Pec pod Sněžkou, Skibus Velká Úpa (Vavřincův Důl) – Pec pod Sněžkou (Javor), transport of the visitors only with hotels and guest hotels cards paid by them. The visitor is obliged to present a relevant card.

UWAGA: Skibus CITY Pec pod Sněžkou, Skibus Velká Úpa (Vavřincův Důl) – Pec pod Sněžkou (Javor), przewóz gości wyłącznie z kartami hoteli i pensjonatów, którzy usługę tą płać. Przy wejściu do skibusu pasażer musi okazać się odpowiednią kartą.

HOTEL HORIZONT

Výrazný hotel v centru Pece pod Sněžkou poskytuje komplexní hotelové služby, výbornou gastronomii, zázemí pro individuální i skupinovou rekreaci, kongresy, semináře a konference až pro dvě stě padesát účastníků. Ubytování najdete ve 132 velmi dobře vybavených dvoulůžkových pokojích a několika apartmá. Cafe & Restaurant má i taneční parket s živou hudbou, i neubytovaní hosté navštěvují také Havana bar, Sport bar v relaxačním centru, letní terasu a bar restaurant Panorama Club 18 v nejvyšším poschodí. Kulinařské akce najdete v hotelovém kalendáři. Sportovně relaxační centrum hotelu umožňuje klání na dvou ricochetových a jednom squashovém kurtu, který patří k nejlepším v ČR. Turnaje probíhají na kuželkové dráze, ve stolním tenise, soutěžit jde i na veslařském trenažeru. Pro uvolnění po celodenním jednání slouží sauna, bazén a whirlpool. Hoteloví fyzioterapeuti a maséři obsluhují hosty až na šesti oddělených lehátkách. Měkkými a mobilizačními technikami uvolňují zvýšené napětí svalů, šlach a blokády kloubů a páteře. Po duševní práci si delegáti kongresů rádi zacvičí na dvanácti různých strojích v posilovně, ve spinningovém centru je sedm strojů. Firemní soustředění pro utužení kolektivu využívá služby hotelového partnera Happy Hill Sochor a vyráží ven s instruktory různých sportů a organizátory venkovní zábavy. Relaxpark je od hotelu jen pár kroků. U většiny akcí se hotel podílí na doprovodném programu a připravuje večerní zábavu. V restauraci hotelu Horizont si můžete vybrat z rozsáhlé nabídky krkonošské, české i světové kuchyně. Jídla jako třeba kyselo, polévku z chlebového kvásku, hub, smetany, cibule a vajec, najdete pouze v Krkonoších a připomínají domácí atmosféru. Chcete-li ochutnat vícero jídel za jeden večer a neobjednávat celé porce, přijďte do hotelu Horizont v době gastronomických dnů pořádaných pravidelně vždy na jaře a na podzim. Na své si přijdou i nejnáročnější milovníci dobrého jídla a vybraných vín. Šéfkuchař Jiří Švestka vaří v hotelu Horizont již od roku 1994 a jeho kuchyně je ubytovanými hosty i příchozími velmi kladně hodnocena.

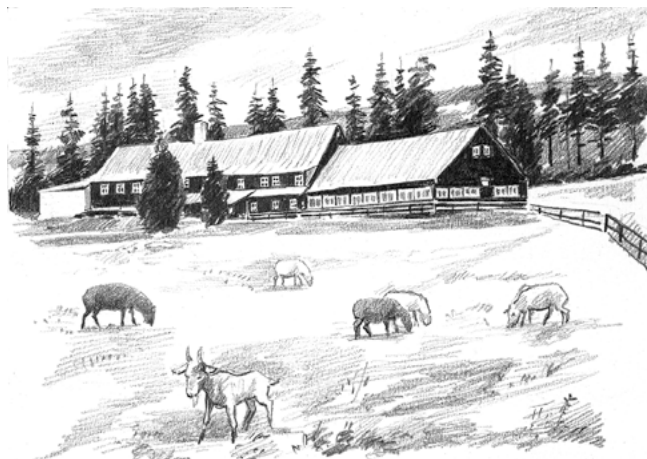
Hotel Horizont v Peci pod Sněžkou, Velká Pláň čp. 141, PSČ 542 21, tel. 499 861 222 + 333, e-mail: hotel@hotelhorizont.cz, domluvíte se i německy, anglicky a polsky, www.hotelhorizont.cz.

LESNÍ BOUDA

Jedna z nejznámějších krkonošských samot, s horskou farmou stojí na hranici Černého Dolu (5 km) a Pece pod Sněžkou (3 km) v nadmořské výšce 1104 metry.

Nabízí ubytování různé kategorie od turistického typu po apartmány s kompletním vybavením. Horský hostinec s celodenním a téměř celoročním provozem navštěvují běžkaři i sjezdaři, kteří snadno dojedou od horní stanice lanovky Hnědý Vrch. V létě sem míří cyklisté a pěší turisté, často návštěvu spojí s poznáním rozhledny na Hnědém Vrchu. Přes Dolní Dvůr k Lesní boudě dojede i autobus se seniory nebo s dětmi na školu v přírodě. U boudy je letní bazén a venkovní vírivka s krásným výhledem. V zimě se volejbalové hřiště změní na nejvýše položené kluziště v České republice. Majitelé Lesní boudy před lety obnovili tradiční chov hospodářských zvířat, veškerá bioprodukce je určena jen pro místní restauraci. Jako první ve třetí zóně národního parku získali certifikát biofarmy. Na okolních loukách se v létě pase stádo ovcí a koz. Děti se mohou s hospodáři podívat do chléva, jen nemohou zvířata krmit. Boudařka Markéta Kreiplová s rodinou vás zve na příjemné letní posezení na zápraží boudy s výhledem do kraje či na pasoucí se zvířata. V nově rekonstruované stylové restauraci si můžete vybrat ze zajímavé nabídky typických místních jídel nebo vychutnat výrobky z kozího sýru. Ovšem hlavním lákadlem jsou vlastní farmářské výrobky z jehněčího a skopového masa, třeba biftečky, sekané biftečky, jehněčí jehlu se švestkovou omáčkou, maso s ořechovou či jablečnou omáčkou nebo s horskými bylinkami. Na jídelním lístku jsou tradiční krkonošská jídla, jako kyselo, sejkory, bandora s kozím sýrem, grilovaný kozí sýr s fazolemi a anglickou slaninou nebo s kysanou smetanou a brusinkami, drvoštěpský chléb s pomazánkou z kozího tvarohu, z česneku a čerstvých bylin. Kozí sýr najdete i v salátech, ale nemůžete si jej koupit s sebou domů. Lesní bouda je skvělým místem pro lyžování všeho druhu. Ke známé sjezdovce Zahrádky ve Ski-Resortu Pec je to 400 metrů, kolem boudy probíhá Krkonošská lyžařská cesta i hlavní výstupová trasa na hřebeny přes Liščí horu. K běžeckým okruhům na Černé a Světlé hoře je to přes Lučiny dvacet minut jízdy na lyžích.

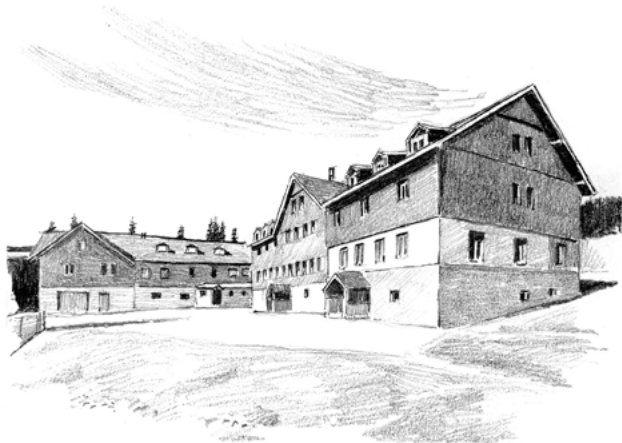
Lesní bouda, ač v Peci pod Sněžkou, má poštovní adresu: Černý Důl čp. 187, PSČ 543 44, tel., fax: 499 896 343, mobilní: 602 148 099, e-mail: info@lesnibouda.cz, příznivé ceny, domluvíte se i německy, www.lesnibouda.cz.

RICHTEROVY BOUDY

Vysoko nad městem Pec pod Sněžkou u hlavní cesty vedoucí na hřebeny najdete ve výšce 1206 metrů jednu z nejlépe vybavených hřebenových bud. Moderní provoz nabízí 105 lůžek, z nichž je 29 v sousední Červené boudě. Více než třetina pokojů má vlastní sociální zařízení a TV, další dvou až pětilůžkové pokoje určené především pro školní a zájmové skupiny jsou vybaveny umyvadlem. Ve středisku je výtah a jeden pokoj pro vozíčkáře. Pro další vyžití slouží sauna a posilovna. Ke středisku patří víceúčelové a dětské hřiště, v zimě dva lyžařské vleky a upravené cvičné sjezdovky. K dispozici je i WIFI připojení k internetu, školící místnost a dětský koutek v restauraci. Hosté mohou po celý den využívat restauraci a vybírat ze široké nabídky nápojů a jídel. Kuchyně je zaměřená na tradiční česká jídla, ale také minutková, dále nabízí i bezmasá a vegetariánská jídla, zeleninové saláty, borůvkové knedlíky, specialitou jsou lívanečky s kynutého těsta zdobené borůvkami, jogurtem a šlehačkou. Restaurace získala certifikát Czech Specials za kvalitní českou kuchyni. Určitě ochutnejte oceněné krkonošské kyselo s houbami a chlupaté knedlíky se zelím a smaženou cibulí. Na Richterovkách se točí světlé pivo Bernard 11°; tmavé pivo, nealko Švestkové a Plzeň jsou lahůvka. V nabídce vinného lístku, který sestavoval sommelier Radek Jon, jsou vína z Habánských moravských sklepů. Obsluhu baru proškolil v přípravě kávy Rioba barista a Mistr kávy České republiky z roku 2004 Jaroslav Petrouš. Oba zastupují firmu Makro Cash & Carry. Je tu otevřeno celý rok, tedy i v mimo sezóně pro firemní akce, rodinné rekreace, školy a turisty. Po předchozí domluvě je možné zajištění přednášek o kynologii, přírodě KRNP, meteorologii a nejčastěji o Horské službě, lavinách a nebezpečí v horách. Restaurace je pro průchozí otevřená denně od 10 do 22 hodin. Richterovy boudy jsou dobrým výchozím místem pro běžkaře a skialpinisty, kteří svůj program směřují na hřebeny Krkonoš. Kolem prochází skialpinistická trasa č. 5 a nedaleko i č. 1. Běžkaři se snadno napojí na tradiční hřebenovou túru popsanou na str. 5.

Richterovy boudy nad Pecí pod Sněžkou čp. 81, PSČ 542 21, Učební středisko ministerstva školství a tělovýchovy ČR, vedoucí Lenka Janoušková, tel., fax: 499 896 249, tel. 724 975 386, e-mail: info@richtrovyboudy.cz, příznivé ceny, domluvíte se i německy, www.richtrovyboudy.cz.

WELLNESS HOTEL BOUDA MÁMA

Vladimír Nikl přeměnil obyčejnou boudu na čtyřhvězdičkový hotel se zachováním přívlastku horská. Po modernizaci pokojů a restaurace v původní roubené části chalupy přibyl tříhvězdičkový hotel, později rozšířený o čtyřhvězdičkovou moderní budovu. S restaurací a sportovním zázemím je nový dům propojený podzemní chodbou. Všechny prostory jsou nekuřácké a mají pokrytí rychlým internetem. Do objektů s dobře vybavenými hotelovými pokoji a apartmány se vstupuje vlastním vchodem s lyžařnou se skřínkami a sušáky na boty. Wellnessový program tvoří především krásný bazén s protiproudem, vírivka a masážní studio. Pro hosty je připravená relaxační část s absolutním klidem a čtyřmi různými saunami. Vyberou si mezi tradiční finskou, solnou, laconiem nebo bylinkovou, ještě přibude turecká a procedury v horké lázni. Po ochlazení mohou následovat masážní sprchy. Sportovní vybavení hotelu nabízí hřiště na squash, stolní tenis, posilovnu se sedmi stroji včetně kola na spinning a stepper. Venkovní hřiště na tenis, volejbal, nohejbal se v zimě změní na oblíbené kluziště navštěvované hosty ze širokého okolí. Jinou zábavu poskytuje bowlingová dráha nebo biliár. Nejmenší děti se zabaví v dětském koutku. Ubytování hosté mají jeden vstup do wellnessu a sportovní části zdarma. Kuchyně založená na českých jídlech nabízí i několik lehkých jídel a krkonošské speciality. Restaurace je otevřená i pro neubytované hosty, což využívají především zákazníci cestou do Obřího dolu a na Sněžku. Čtyřjazyčný bohatý jídelní lístek obsahuje i moučníky ke kávě, poháry a odpolední svačiny. Vždy ve čtvrtek ožije venkovní altánek při grilování kýty naložené v nálevu. Točí se tu pravá Plzeň a Gambrianus. Hotelovou vinotéku zásobuje vinařství Pavlov – Bohemia sekt a Habánské sklepy. Na restauraci navazuje kongresová místnost až pro šedesát lidí. Po úzké cestě k boudě vyjíždějí jen vozy hotelu řízené profesionálem, hosté parkují v údolí ve dvaceti hotelových garážích a na vlastním parkovišti. Nahoru je vozí hotelový minibus, který také zajišťuje ZDARMA ve dvacetiminutových intervalech i k lyžařskému areálu.

Bouda Mára wellness hotel v Pecí pod Sněžkou čp. 124, PSČ 542 21, majitel Vladimír Nikl, tel. hotel: 602 304 989, tel. rezervace: 244 465 666, e-mail: hotel@boudamama.cz. Domluvíte se i německy, polsky a anglicky, www.boudamama.cz.

Historické centrum Malé Úpy s baňatou věží kostela.

Na Sněžku v zimě

Velká část masivu Sněžky patří do území obce Malá Úpa. Celé její východní úbočí nad Lvím dolem prochází jen jedna tyčemi značená zimní cesta, které říkáme Travers. Hranici s městem Pec pod Sněžkou tvoří zhruba linie lanovky, horní stanice i mezistanice na Růžové hoře jsou v Malé Úpě. Od roku 1949 jen letošní zimu je na mnoho dalších let naposledy vrchol Sněžky bez sloupů lanovky. Většina z nás takhle „očistěnou“ horu nikdy neviděla a jistě vznikne mnoho památečních fotografií. Z nové horní stanice lanovky stavbaři stihli dokončit nezakrytou ocelovou konstrukci. Námraza a nafoukaný sníh ze stavby vytváří pohádkový ledový palác bez života. Na české straně vrcholu Sněžky můžete navštívit Českou poštovnu, nyní zásobovanou jako za starých časů vynáškami nosičů. Z Malé Úpy vedou ke Sněžce dvě cesty, které se protnou u horské boudy Jelenka. Z Pomezních Bud na běžkách pojedete pohodlně bez velkého převýšení po červeně značené trase do Sovího sedla a od Jelenky po Traversu až pod Sněžku. Tady odbočíte jen v zimě otevřenou tyčovanou cestou na Obří hřeben a dál na vrchol. Při ledovém povrchu se snadný výstup může zkomplikovat. Jiná cesta vhodná pro běžkaře k Jelence stoupá prudce z osady Smrčí. Skialpinisté mohou z Pomezních Bud do Sovího sedla projet po velmi zajímavé trase po modře značené cestě přes hraniční Lesní hřeben. Přímý výstup od Jelenky na Svorovou horu Horská služba preventivně po celou zimu nedoporučuje. Je-li dostatek sněhu, jako třeba minulou zimu, je skialpinistický výstup na Sněžku přes Svorovou horu a Obří hřeben skvělým zážitkem. Výlet na Sněžku můžete zokružovat přes Růžohorky a Portášky. Skialpinisté sjedou po Pěnkavčí cestě rovnou do Spáleného Mlýna, běžkaři zvolí raději projetou cestu kolem boudy Jana se snadnějším sjezdem.

Okolo Kraví hory

V Malé Úpě jsou upravené běžecké trasy z Pomezních Bud do lokality Haida a především Krkonošská lyžařská cesta přes Rennerovy boudy ke kostelu a na Cestník. Na okruh okolo Kraví hory vyrazíte od maloúpského kostela svatého Petra a Pavla a zase se k němu vrátíte. Svůj čas si můžete změřit podle právě obnovených kostelních hodin, ale na neupravené trati horským lesem jde více o to se kochat, než spěchat. Kraví hora má krásný oblý tvar a její jméno pochází již z 16. století. Je uvedené jako Khyberk ve správě kutnohorských úředníků v září 1609, kteří si stěžují jak na zcela vykáčených plochách se v lese „dobytku nemálo chová“. Horu objedete s mini-

Detail zábradlí na kúru v kostele sv. Petra a Pavla.

málním převýšením ve směru hodinových ručiček po lesní svážnici z osmdesátých let 20. století. Připomíná poslední vykácení téměř celého porostu, kdy se odtud odvezly tisíce kubiků dřeva. Dnes již nejsou výhledy na všechny strany jako před patnácti lety, protože se podařilo většinu zničeného lesa kvalitně zalesnit. Ovšem na protilehlé západní straně Kraví hory se vám otevře výhled na osamocanou luční enklávu Niklův Vrch se Sněžkou v pozadí. Jen kvůli tomuto pohledu se vyplatí případně proslápnout na tříkilometrovém okruhu vlastní stopu. Snadná túra přírodou na běžkách klasickou technikou nebo při spoustě nového sněhu na skialpinistických lyžích vám nezabere ani dvě hodiny.

Ocenění pro architektky a lyžařský areál SKIMU

Sjezdaři najdou v Malé Úpě osm vleků ve dvou areálech propojených skibusy. Sjezdovky mají umělé zasněžování s vlastními rezervuáry vody. Tři vleky na Rennerových boudách nesou označení U kostela. Moderní vlek s kilometrovou sjezdovkou Pomezky začíná nedaleko parkoviště v nadmořské výšce 1050 metrů. V této výšce většina ostatních lyžařských areálů Krkonoš končí. U sjezdovky navrhli architekti Aleš Lapka a Petr Kolář moderní dům s restaurací SKIMU House. Vloni prošel bufet a zázemí sněžných vozidel prvním provozem a také uspěl v prestižní architektonické soutěži Grand Prix Komory architektů ČR. Architekti a s nimi i zadavatel projektu SKIMU získali cenu v kategorii novostavba. Je to během dvacetileté historie teprve druhá oceněná stavba v kraji pod Sněžkou v této odborníky uznávané soutěži. Ubytované hosty v Malé Úpě zvýhodní SKIMUPACK, tedy až sedmidenní skipas zakoupený s výraznou slevou přímo u ubytovatele. Další slevu dostanou rodiny s dětmi a školní skupiny. Držitelé vícedenního skipasu ze SkiResortu Černá Hora – Pec si mohou vyzkoušet lyžování v Malé Úpě, čipová karta jim platí i tady. Také v Malé Úpě se před letošní zimou dobře připravili na nepoctivce prodávající a půjčující nepřenosné skipasy.

HODINY ZASE BIJÍ

Z kamene vyzděná věž čtvercového půdorysu vsazená do lodě maloúpského kostela je obložena svislým dřevěným obkladem, jako na tolika zdejších chalupách. Prvky lidového stavitelství se na horském kostelíku postaveném roku 1791 a opraveném po požáru v září 1806 objevují i v jiných detailech. Působivá je práce v interiéru na hrubě tesaném a přitom jemném zakončení zábradlí na kúru hned vedle varhan. Do špičky tvarovaná hlava připomíná zakončení

Dar Jehoho Majestátu Cisařovny Marie Anny – 1882 – zhotovil Leopold Plesnivý v Praze Bubenči.

věže kostela širokou bání. Jenže ta pochází až z přestavby nejspíš roku 1898 a nechce se nám věřit, že by se tesaři inspirovali zrovna starým zábradlím. Z průčelí kostela vystupuje věž jako rizalit se třemi okny. Tedy až do roku 1882, pak nejmenší okno uprostřed v úrovni krovu lodě zakryl v průměru metr a půl velký ciferník věžních hodin. V tu dobu v Dolní Malé Úpě ještě nebylo mnoho turistů, jen občas lázeňští hosté zajeli kočárem do hospody v Mohornově mlýně proslavené pobytem císaře Josefa II. v září 1779. Tehdy přislíbil hora-lům stejně jako ve Velké Úpě pomoc při zřízení kostela a tím i školy. Peníze ze státního náboženského fondu sice na Malou Úpu došly až po předčasné smrti císaře, i tak je kostel spojován s Josefem II. připomenutým rakouskou orlicí na vítězném oblouku před kněžištěm.

Od poloviny 19. století běžela v Evropě naplno průmyslová výroba kapesních hodinek, ale v Malé Úpě byly roku 1882 ještě velkou vzácností. Ne každý hospodář si mohl hodinky dovolit, proto když je měl, tak připevňoval řetízem na důstojném místě u vesty jako součást svátečního ustrojení třeba k nedělní návštěvě kostela. V kontrastu se vzácností osobních hodinek znamenalo zřízení věžních hodin v průčelí kostela v Malé Úpě velkou událost. Podle dochovaného štítku na hodinovém stroji vyrobeném ve firmě Leopolda Plesnivého v Praze Bubenči je horské obci darovala vdova po císaři Ferdinandu I. zvaném Dobrotivý. Císařovna Marie Anna Savojská byla v září 1836 poslední korunovanou českou královnou a v Čechách prožila téměř celý život. I když její postižený manžel roku 1848 abdikoval, užívala titul císařovny a plně se věnovala charitě. Můžeme se jen domnívat, jakou formou ji horská obec v Krkonoších požádala o dar, ale nejspíš přes monarchii spravovaný náboženský fond. Rakouská císařovna a česká královna zemřela v květnu 1884 na pražském Hradě jen dva roky po instalaci hodin v Malé Úpě.

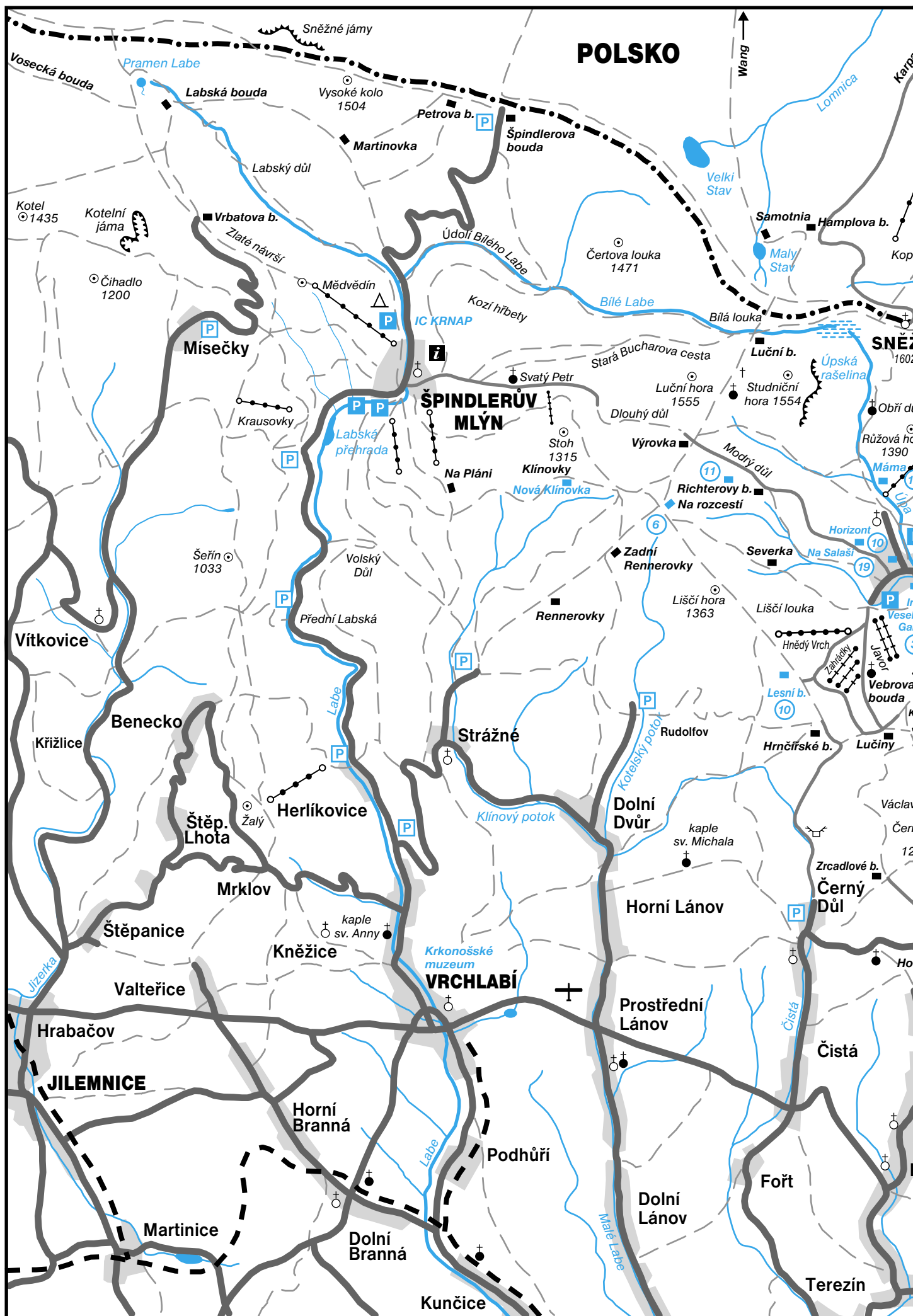
Alena Lofova se přivdala do chalupy nedaleko kostela do rodiny starousedlíků právě před šedesáti lety. Vzpomíná, že tehdy hodiny na kostelě čas neukazovaly. Nebyly porouchané, jen se v okolí nenašel nikdo, kdo by každý den vystoupal do věže a klikou vytáhl do výšky závaží zajišťující přes hodinový stroj pohyb ručiček a údery do cimbalu každou půlhodinu. Až po letech domovník Hradil z dnešní hospody u kostela obnovil hodinové ručičky, vyčistil stroj a hodiny zprovoznil. S jeho odchodem se čas na kostelních hodinách opět zastavil. Před čtyřmi lety se lidé kolem Karla Engliše z pensionu Blesk (též VV 28/2007) zapojení do občanského sdružení Pro kulturní a sportovní rozvoj Malé Úpy rozhodli dát věc do pořádku. Zkoušeli požádat „erár“ jako za časů císařovny Marie Anny, ale neuspěli.

Potom prošli administrativním houštěm k uspořádání veřejné sbírky na obnovu věžních hodin v kostele svatého Petra a Pavla. Po první prohlídce odborníkem bylo jasné, že nepůjde o opravu, ale o výměnu stroje, bití i ciferníku s rafičkami. Sbirka s cílem zajistit potřebných sto padesát tisíc korun se rozběhla a dodnes přispělo více než třicet přátel Malé Úpy. Prostředky věnovala obec Malá Úpa, Hradní společnost Aichelburg, starousedlíci z Německa kolem jejich zástupce Hanse Wimmera a třeba i jako soukromá osoba ředitel Správy KR-NAP. Vybraný specialista Ivan Šmerda z rodinné hodinářské firmy s více než dvoustovkou opravených a obnovených věžních hodin sestavil elektronický stroj vlastní výroby. V mlze a chladnu 23. listopadu 2012 s pomocníky sundal starý ciferník a neprestal s montáží, dokud se opět po mnoha letech v Malé Úpě neozvaly z věže údery kostelních hodin. To bylo až nad ránem následujícího dne. Teď přes den hodiny bijí jako ty staré každou půlhodinu, v celou hodinu čas oznamují počtem úderů. Původní jednoduchý stroj z roku 1882 léta chránila skleněná skříňka proti prachu a trusu ptáků i netopýrů. I tak kulturní památka projde v dílně Ivana Šmerdy restaurováním. O tom se snad brzy přesvědčíte sami. Jestli pořádaná sbírka na obnovu hodin s překvapivě málo zubatými kolečky překročí cenu nového stroje, využijí pořadatelé zbylé peníze na restaurování původního stroju a vystavení v informačním centru na Pomezích Boudách.

Více se o jednotlivých cílech a aktivitách dozvíte v informačním centru na Pomezích Boudách, doplněném stálou expozicí z historie Malé Úpy. Najdete tu směnárnu, veřejný fax a internet, bezplatné WIFI připojení, kopírování včetně barevného, informace o ubytování, rezervace ubytování v Malé Úpě, prodej map, knih, suvenýrů a dárků. Můžete si tu objednat taxi, získáte kontakt na skibus pro větší skupinu, k nahlédnutí jsou jízdní řady i pro polskou stranu východních Krkonoš. Obec v infocentru zřídila výdejní místo České pošty poskytující standardní poštovní služby jako příjem a výdej vnitrostátních i zahraničních zásilek, příjem poštovních poukázek a platebních dokladů SIPO, prodej novin a časopisů.

Informační centrum Malá Úpa, Pomezí Boudy, PSČ 542 27, tel.: 499 891 112, e-mail: info@malaupa.cz, je otevřené denně od 8.30. do 17 hodin. Dobře se tu domluvíte i německy.

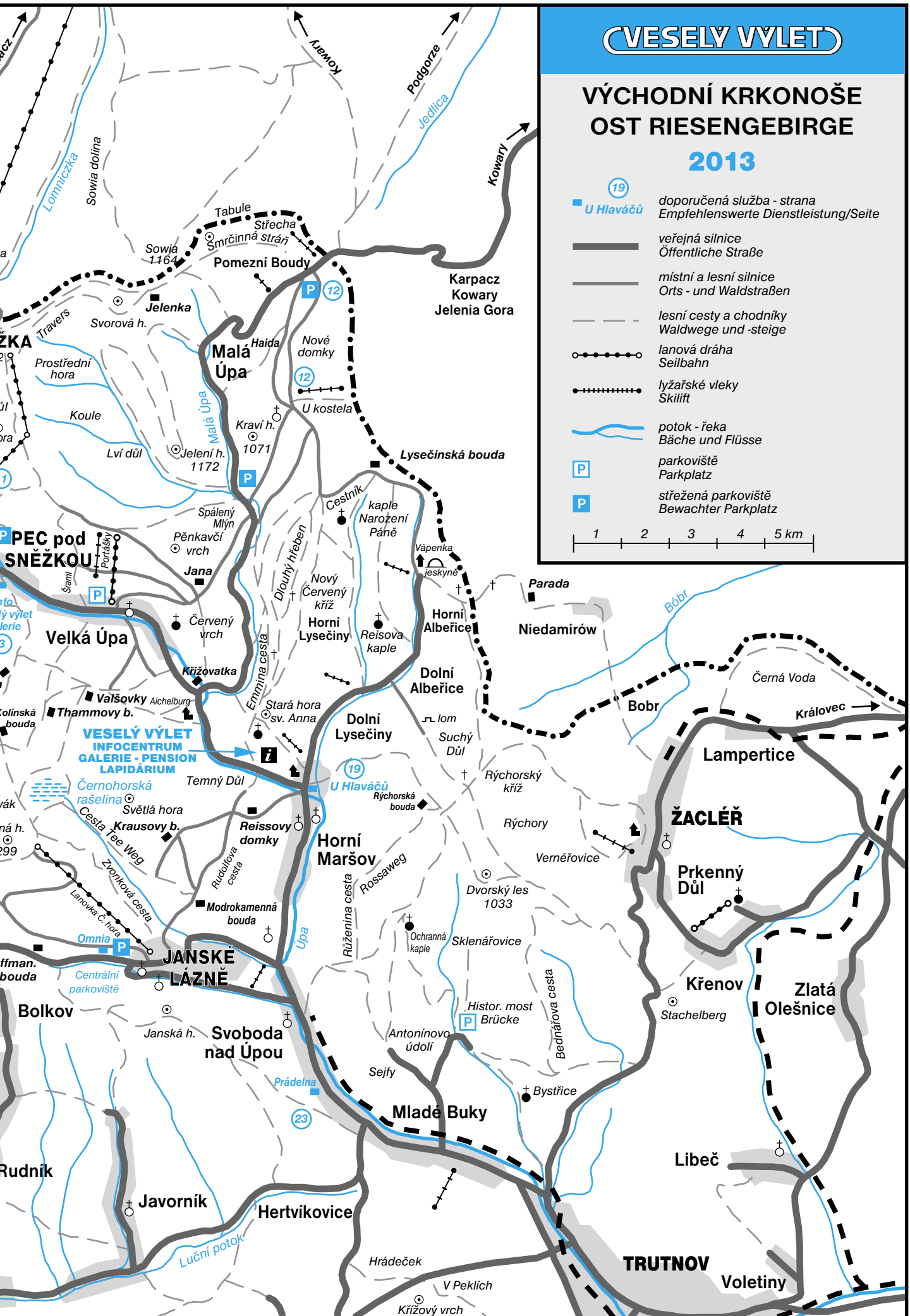
www.info.malaupa.cz

VÝCHODNÍ KRKONOŠE OST RIESENGBERGE

2013

- 19 U Hlaváčů** doporučená služba - strana
Empfehlenswerte Dienstleistung/Seite
- veřejná silnice**
Öffentliche Straße
- místní a lesní silnice**
Orts- und Waldstraßen
- lesní cesty a chodníky**
Waldwege und -steige
- lanová dráha**
Seilbahn
- lyžařské vleky**
Skilift
- potok - řeka**
Bäche und Flüsse
- P parkoviště**
Parkplatz
- P střežená parkoviště**
Bewachter Parkplatz
- 1 2 3 4 5 km

Dříve se na náměstí v Janských Lázních také lyžovalo, letos lyžaři zaplní prostor před lázeňským domem jen v sobotu 26. ledna 2013.

NOC TULENÍCH PÁSŮ

Severští lovci si na skluznici lyží přivazovali pásy z vydělané kožšiny tuleňů, aby jim lyže jely ve směru jízdy a při stoupání nesmekaly proti srsti dozadu. Tuleními pásy měly vybavené lyže speciální jednotky za druhé světové války, a tuhle rozšířenou výstroj používali i v Krkonoších ještě v sedmdesátých letech lyžaři stoupající volným horským terénem. Vznik nového zimního sportu skialpinismu umožnila až výroba stoupacích pásů z umělých materiálů a vývoj speciálního vázání s volnou a při sjezdu pevně uchycenou patou. A hned se začalo závodit. Zpočátku měly soutěže blízko k zimnímu horolezectví, v posledních letech je to již bez bivaků, strmých úseků na stoupacích železech a jistění kolegy lanem. Zato se výrazně zrychlilo tempo a nejlepší závodníci do prudkých kopců běží jako na klasických běžkách. Jeden z krkonošských závodníků a propagátorů skialpinismu Jirka Pleskač se zúčastnil několika závodů v Rakousku uspořádaných v noci. Silný zážitek v něm probudil nápad uspořádat noční skialpinistické klání také v České republice. První závod před deseti lety odstartoval v Peci, ale pak organizátoři našli lepší podmínky v Janských Lázních. Stejně jako při legendárním prvním mistrovství světa v severských disciplínách v únoru 1925 startuje závod Noc tuleních pásů na náměstí uprostřed horského města Janské Lázně. Libozvučné jméno závodu zařazeného do nejvyšší soutěže Českého poháru skialpinismu vymyslely spolupracující ženy. Celá akce je založená na dobré vůli desítek lidí, vždyť vedle pěti hlavních organizátorů Jirky Pleskače, Michala Skalky, Michala Němce, Petra Bendáka a Oldřicha Horáka přijde opět na pomoc v sobotu 26. ledna 2013 téměř osmdesát dobrovolníků. Závod propojuje přes Černou horu sousední horská města Janské Lázně a Pec pod Sněžkou, proto jsou hlavními partnery SkiResort Černá hora – Pec a obě radnice. Časoměřiči mají zázemí přímo v kanceláři starosty Janských Lázní, z rohové místnosti v prvním patře radnice dobře vidí na celé náměstí se startem a finišem závodu. V sousedním kině po dobu závodu běží tematické filmy, které krátí čekání na závodníky. Na jevišti je potom i vyhlášení vítězů. Dalšími důležitými partnery jsou Státní lázně, místní Horská služba a především Obchodní akademie. V její tělocvičně a jídelně účastníci najdou zázemí a po výkonu i skvělou večeři.

První občerstvení dostanou hned za cílem, k horkému čaji si vezmou domácí buchty. Ty přinesou ženy z okruhu pořadatelů, nejlepší samozřejmě peče maminka ředitele závodu Hana Pleskačová.

Skialpinisté mohou závodit v noci jen po dobře vyznačené a bezpečné trase. Závodníci při hromadném startu vyrazí v 17 hodin z náměstí s lyžemi v ruce po hlavní ulici k dolní stanici kabinkové lanové dráhy. Odtud pod lanovkou již na lyžích vyběhnou na Černou horu, kolem Černé boudy sjedou přes Václavák ke Kolínské boudě a přes Lučiny a Vysoký Svah se dostanou k dolní stanici Zahrádek. Náročnější trasa A odbočuje k výstupu po černé sjezdovce na Hnědý Vrch se sjezdem po červené, aby následně zamířila na další těžký okruh přes vršek sjezdovky Javor. Po sjetí do centra Pece už pokračuje s trasou B společně ostrým výstupem na Stráž a odtud kolem Kladenské a Vebrovky boudy na Lučiny. Po příjezdové trase se závodníci vrátí přes stoupání od Václaváku na vrchol Černé hory a po sjezdovce Anděl sjedou do Janských Lázní k domu Horské služby. Na náměstí seběhnou za pár minut. Podle pravidel s sebou nesou povinnou výbavu, třeba přilbu s čelní lampou, v ruksaku mačky, lopatku, lavinovou sondu a lékárnu. Důležitou výjimkou z pravidel je mobilní telefon zapnutý po celou dobu závodu. Z více než sto padesáti účastníků jede větší část snadnější trasu B v závodě otevřeném i pro neorganizované skialpinisty. S nimi ještě kadeti a junioři. Trasu A absolvují muži, ženy a veteráni. Pokud slabší závodníci neprojdou jednotlivé mezičasy ve stanovených limitech, jsou pořadateli zastaveni. I tak na všech křižovatkách musí dobrovolníci vydržet ve tmě a v zimě až čtyři hodiny, než závod ukončí průjezd sněžného skútru. Pořádání závodů po setmění odráží zálibu mnoha vyznavačů skialpinismu, vyjet na trénink až večer po práci. Pak jsou přehledné trasy nejlepším místem pro výstup i sjezd. Mimo představený závod musí ve vlastním zájmu na Černé hoře dodržovat pravidla. Především stoupat po okraji cesty nebo sjezdovky a nejedít dolů po čerstvě upravených trasách. Proto z vrcholu sjíždějí bezpečnou zásobovací cestou k Sinneckerovým boudám a pak po sjezdovce Anděl nejpozději do konce večerního lyžování ve 21 hodin.

V porovnání s nočními závody v Rakousku dosáhli nadšenci kolem Jirky Pleskače srovnatelnou kvalitu tratí, značení i zázemí pro závodníky. Jen fandících diváků kolem trasy nejsou tisíce. V Alpách při závodu hraje muzika, místní i hosté povzbuzují jezdce, zvoní velké kravské zvonce a je veselo. Vyjetě si poslední lednovou sobotu večerní lanovkou na Černou horu a na kontrolním bodu vedle Kiosku U staré lanovky podpořte naše borce. Než se pak vrátí z Pece, stihnete se pobavit v oblíbené horské hospůdce. Hezký pohled na závod je při jasném počasí také v Peci třeba z Vysokého Svahu, když se na protějším Hnědém Vrchu mezi nehybnými červeně svítícími trasírkami pohybují bílé bludičky spěchajících závodníků. Porovnat se s nimi můžete i v jiném termínu než při samotném závodě. Na webové stránce www.noctulenichpasu.cz najdete mapku závodu a dosažené časy. Minulý rok vyhrál delší trasu A v hlavní kategorii Michal Štantejský z klubu SAC Špindlerův Mlýn. Z náměstí byl na vrcholu Černé hory za necelých 37 minut a v cíli za méně než dvě a půl hodiny. Když trať projedete za dvoj-

násobný čas, jste dobří. Trasa A a především snadnější běčko závodu Noc tuleních pásů je náš typ pro skialpinisty vyrazející z Janských Lázní. Za světla se dobře zorientujete, jen na sjezdovkách kvůli bezpečnosti stoupejte při samém okraji. Závodu Noc tuleních pásů se pravidelně účastní i místní borci. Mezi ženami je nejlepší Dita Formánková ze známé sportovní rodiny. Vyhrála už dvakrát Český pohár a závodí v evropském i světovém poháru skialpinistů. Z janskolázeňských kluků byl nejúspěšnějším skialpinistou Michal Němec, bývalý mistr republiky a také jeden z pořadatelů. A pořadatelům patří stejný obdiv, jako nejlepším z jezdců.

Již rok před otevřením 16. května 1905 posílali hosté malované pohlednice s novou kolonádou na uměle vytvořeném náměstí Janských Lázní.

VLASTIVĚDA JANSKÝCH LÁZNÍ

Ucelené informace z historie krkonošských sídel nejčastěji shánějí studenti, když mají vypracovat školní úkol. Nejen oni jsou zklamaní, že nenajdou v českém jazyce žádné kroniky, dějiny ani střípky událostí z krkonošských obcí a měst v tištěné ani elektronické formě. Souhrnnému dílu o jednom území říkáme vlastivěda, obsahuje kapitoly ze všech složek života obce. Dílčí práce známe z Beneska, Dolního Dvora, Vysokého nad Jizerou, jediným ucelenějším dílem je vlastivěda Jilemnice z roku 2000 od Jana Luštince. Úplně jiná situace je v německy psaných knihách. Krajaňské sdružení bývalého okresu Vrchlabí se sídlem v bavorském Marktoberdorfu pod vedením předsedy Christiana Eichmanna postupně vydalo během posledních pětadvaceti let vlastivědy z patnácti krkonošských sídel. Jednotlivé knihy připravili rodáci často s universitním vzděláním. Skvělou knihu o Špindlerově Mlýně a Bedřichově v roce 1994 napsali Josef Richter, Roland Fischer a Paul Hollmann. V Dolním Dvoře mohla v roce 2002 Maria Striegnitzová navázat na výbornou knihu Wenzela Rennera vydanou obcí roku 1937. Dokonale zpracoval roku 2004 dvoudílné dějiny Hostinného tým okolo profesora Otto Weisse nebo už v roce 1991 Rokytnici nad Jizerou Hans Pichler. Detailně popsána historie každého domu je v knize Pepi Erben a Hanse Adolfa o Strážném z roku 2000. Herlíkovice a Volský důl zpracoval Hans Pichler s Helgou Heller-Dommertovou a Horní Vrchlabí s Ernstem Predigerem v roce 2002. Profesor Pichler se zasloužil o vydání dalších publikací, i když nebyl autorem. Knihu o obci Krausovy boudy, která je dnes částí Špindlerova Mlýna, připravil v roce 2000 Max Joachim Kraus. Krajaňé zpracovali také vlastivědu Rudniku, Javorníku, Čermné, Černého Dolu a všechny tři díly Láňova. Zaznamenaná historie a především autentická data z minulého století by se bez nehonorané práce autorů knih většinou ztratila navždy. Z pohledu krajaňského sdružení okresu Vrchlabí je trutnovská část Krkonoš chudou příbuznou. Historii Žacléře a okolí popsali v pěkné vlastivědě už v roce 1993 Karl Prätorius a Hellmut Weber. Erwin Tippelt vydal v roce 1990 brožovanou a v mnoha ohledech neúplnou obecní kroniku Velké Úpy a Pece. Výborná je kniha o Malé Úpě od profesí švadleny a vážené přítelkyně Veselého výletu Bärbel Köstlerové, dílo stihla s rodáky vydat jen krátce před náhlým úmrtím. Zatím nic nevyšlo v českém ani německém jazyce třeba o Horním Maršově a jeho šesti dříve samostatných obcích, Svobodě nad Úpou ani Mladých Bukách s částmi Kalná Voda, Bystřice a Sklenářovice. Ucelenou

vlastivědu nemá ani Trutnov, rukopis historika Miloslava Bartoše o dějinách Vrchlabí stále čeká na vydavatele.

Kvalitní podklady pro vlastivědu Janských Lázní a dříve samostatné obce Černá Hora v rukopise připravil Johann Bönsch. Jednu kopii před smrtí věnoval okresnímu archivu v Trutnově a další příteli a místnímu patriotu Aloisu Tippeltovi. Nejen při psaní Veselého výletu jsme z jeho práce mnohokrát čerpali, ale zatím největší využití přišlo až nyní. Vytvořit souborné dílo o sídle není jen tak, i zdatný autor potřebuje impuls k zahájení systematické práce, nejlépe zadání s přesnými podmínkami a alespoň rámcovým termínem dokončení. A také záruku, že dílo skutečně vyjde tiskem. To může udělat nejlépe obec či město. Po Jilemnici tak učinila radnice v Janských Lázních. Vytvořením vlastivědy pověřila kolektiv historiků okolo ředitele okresního archivu Romana Reila. Ještě před Vánocemi knihu představili v janskolázeňské kolonádě. Výrazná stavba v secesním stylu z května 1905 je také na obálce knihy, rozdělené podle jednotlivých období do hlavních kapitol. Například ve čtvrté kapitole jsou popsány děje v Janských Lázních v období Schwarzenbergů v letech 1675 až 1787. Předci jednoho ze současných kandidátů na příštího českého prezidenta Karla Schwarzenberga se zasloužili o rozvoj Teplice Svatojánské, jak se místo pod Černou horu při jejich příchodu do Krkonoš jmenovalo. Téma lázní se přirozeně objevuje ve všech jedenácti kapitolách snad s výjimkou sedmé, věnované obci Černá Hora. V ní je popsána především historie známých horských bud včetně jejich stavebního vývoje.

Text doplňují fotografie, pohlednice, dokumenty, prospekty, mapy a stavební plány od nejstarších až po současné od fotografa Miloše Šálka. Můžeme si jen přát, aby po vzoru Janských Lázní svou vlastivědu připravily i další krkonošské obce a města, protože mají hodně co dohánět. V sousedním Černém Dole již začali a do května 2014 bude jejich vlastivěda připravená.

Knihu Janské Lázně – procházka historií města pod Černou horou autorů Václava Horáka, Romana Reila, Ondřeje Vašaty a Pavla Zahradníka prodávají regionální knihkupectví a informační centra včetně Veselého výletu.

Prvním významným lyžařem ze Žacléře byl Gottfried Feest (1906 – 1945).

O ŽACLÉŘSKÝCH LYŽAŘÍCH A JEJICH PRKÝNKÁCH

Začátky lyžování v Krkonoších už nemají přímé pamětníky. Těžko spočítáme výrobce lyží, protože vedle „značkových“ se v první polovině 20. století vyráběly lyže podomácku v kdekjaké chalupě. Tatam je doba, kdy byla lyžařská výstroj a výzbroj samozřejmostí každého obyvatele Krkonoš, protože si ji mohl snadno pořídit. Šikovní lyžaři, fyzicky dobře vybavení díky tvrdé práci v lese, v hospodářství či na šachtě, žili i v nejvýchodnější části Krkonoš na Rýchorách a Žacléřsku. V rodině Johanna Feesta se vyráběly lyže již na konci 19. století, zrovna tak u Braunů. Na lyžích se začalo velice brzy soupeřit, a to ve třech disciplínách – v běhu, krasojždě a skoku. Všichni vnuci zmíněného Johanna Feesta byli zdatnými sportovci. Nejlepší Gottfried Feest závodil v únoru 1925 ve všech disciplínách vyjma běhu na 50 kilometrů na Středoevropských mezinárodních závodech lyžařských v Janských Lázních uznaných později jako první mistrovství světa (VV 37/2012). Velká popularita sportu a masovost si vyžádala organizaci. V Žacléři již roku 1882 založili německý tělovýchovný spolek Der deutsche Turnverein, nazývaný Duch hor. Cvičili děti, žáci, muži a ženy. V roce 1920 vznikl oddíl zimních sportů Wintersportverein-Aupenthal, členové v téže roce postavili za porcelánkou na kopci Pohlberg neboli „Polák“ skokanský můstek s kritickým bodem 50 metrů. Kronika uvádí, že v následujícím roce na něm proběhl závod 27 skokanů za podpory tří tisíc diváků. O čtyři roky později se závodů ve skoku a běhu na lyžích účastnily dvě stovky závodníků a diváků přišlo přes pět tisíc.

Po druhé světové válce zimním sportům vévodily severské disciplíny. V Prkenném Dole vyrostl skokanský můstek s kritickým bodem K-48 metrů a sloužil dvacet let. Soutěžilo zde i několik československých reprezentantů, rekord můstku držel Drahoš Jebavý s 54 metry. S těmito borci

úspěšně závodili i domácí skokani Baníku Žacléř pod vedením trenérů Helmuta Fibingera, Rudy „Kopejtky“ Brauna a především Hanse Feesa, který jediný z lyžařské rodiny Feestů přežil válečná léta. V šedesátých letech byla základna lyžařského oddílu pod vedením Tondy Poláka nejsilnější. Petr Heisler získal na mistrovství Československa ve skoku na lyžích bronz, sdruženář Karel Zahradník byl opakovaně mistrem republiky a Jan Kubal skončil šestý a devátý.

K velké změně došlo v roce 1970 na úkor skokanského můstku. V Prkenném Dole vznikl první lyžařský vleč, základ dnešního lyžařského areálu. Začala éra sjezdářských disciplín a už po čtyřech letech na startu kvalifikačního závodu žactva v obřím slalomu stálo 290 dětí. Pod vedením trenérů Tondy Kamenického, Heinze Brauna a Richarda Macháčka dosahovala žacléřská mládež velmi dobrých výsledků. Mezi kluky vynikal Petr Petíra a mezi děvčaty Božena Hloušková, která si přivezla z celostátní olympiády učňovské mládeže ve Vysokých Tatrách bronz. Ovšem nejlepší v alpském lyžování byla Karolína Šedová. Pod vedením otce se stala několikanásobnou mistryní Československa a České republiky v juniorské a ženské kategorii ve slalomu, obřím slalomu a super G. V roce 1991 přivezla z mistrovství světa juniorů v Trofen Topolino v Itálii stříbro. Na mistrovství světa seniorů v italském Sestriere byla 12. v kombinaci a v zimě 1999 si přivezla ze světové Univerziády ve Vysokých Tatrách bronz za super G. V tehdy nové disciplíně skicrossu jezdila Světový pohár a v sezóně 2002–2003 vyhrála Evropský pohár. Klára Hofmanová začala jezdit na skibobu v roce 1998 a už za tři roky přivezla z mistrovství světa juniorů čtyři stříbrné medaile. V zimě 2002 ve skvělé formě zvítězila na juniorském mistrovství světa v obřím slalomu a v super G byla druhá, další rok získala opět dvě medaile.

Žacléřští zachytili vznik nového zimního sportu – snowboardingu. Krkonošským průkopníkem byl Miša Melesik, předtím vítěz učňovské olympiády ve slalomových disciplínách a mistr republiky v jízdě na skateboardu. Na „skejtu“ Miša neměl na konci sedmdesátých let konkurenci. I proto propadl novému trendu, v roce 1984 si vyrobil vlastní snowboardové prkno a později u nás zahájil první sériovou výrobu snowboardů pod názvem Pterodaktylus. Díky jeho výrobkům žacléřští brzy patřili k nejlepším snowboardistům v republice, do reprezentace se prosadil Daniel Kadavý.

Poptávka po snowboardových prknech podnítila opravdovou továrnu výroby, kterou zahájil Milan Luštinec roku 1993. O tři roky později začal vedle prken vyrábět i lyže a v roce 2000 navázal spolupráci s rakouským obchodním partnerem a založil společnost GALUS Industries. Firma uvedla své výrobky na český trh pod názvem Lusti. Nová značka lyží a snowboardů Lusti brzy dokázala konkurovat kvalitou a především dobrou cenou sportovně laděným výrobkům světových značek. Firma Lusti se pustila i do výroby závodních slalomových lyží pro mládež a juniory. Výsledky na sebe nenechaly dlouho čekat. Na špičkových snowboardových prknech ze Žacléře vyjždějí čeští závodníci pravidelně FIS body. V sezóně 2008 – 2009 Petr Šindelář obsadil druhé místo na otevřeném mistrovství Německa a Lukáš Doležal byl vicemistrem ČR. Na lyžích Lusti jezdil světový pohár ve skicrossu Zdeněk Šafář a v bouřích závodí Nikola Sudová, oba účastníci posledních zimních olympijských her ve Vancouveru. Proto je mezi fajnšmekry horské město Žacléř známé vedle dobrých lyžařských terénů také lyžařskou výrobou. Kde jinde to najdete?

Dávno pryč jsou doby, když na dřevěných prkýnkách od místního truhláře jezdil téměř každý. Můžete si na ně nostalgicky zavzpomínat na výstavě, kterou pro vás připravilo Městské muzeum Žacléř. Uvidíte dobové fotografie, krásné exponáty a především sbírku lyží od nejstarších až po ty dnešní, které se v Krkonoších pod značkou Lusti vyrábějí. Výstava „Lyže, boby, saně – hurá na ně!“ je k zhlédnutí od prosince 2012 do konce února 2013.

**Městské muzeum Žacléř a Turistické informační centrum, Rýchor-
ské nám. 10, 542 01 Žacléř, tel. 499 739 225, e-mail: muzeum@zacler.
cz. Je otevřeno denně kromě pondělí od 9 do 16 hodin. www.zacler.cz**

Pohádkový pension Na Salaši

Pána hor Krakonoše si před více než 450 lety vymysleli vystrašení horalé, záluďného Trautenberka vytvořila spisovatelka Marie Kubátová a z tvorby Boženy Šimkové jsou pohádkové postavy Anče, Kuba, Hajnej. Všichni se sešli ve večerníkovém seriálu Krkonošské pohádky, který anketa ČT vybrala jako nejoblíbenější pohádku před spaním. Autorka příběhů Božena Šimková přijala patronát v Pohádkovém pensionu Na Salaši, zapojeného do akce Celé Česko čte dětem. V herně se děti navečer posadí na polštáře pod malovaným Krakonošem a boudaři jim přečtou příběh třeba z knihy paní Šimkové Anče a Kuba mají Kubička. Malí posluchači nedutají, křikem neruší ani sojka, protože je vycpaná. Tradiční dřevěný dům na Velké Pláni už dávno neslouží horskému hospodářství, zato je připravený především pro rodiče s dětmi. Každou středu tu výtvarnice Bosorka vede i pro příchozí výtvarnou dílnu. Děti malují na trička, vytváří vlastní dekor na později vypálený hrníček, z korálků dělají náhrdelníky, náramky a náušnice, z barevných sklíček sestaví mozaiku. Deset pokojů se třiceti lůžky se jmenují podle postav z Krkonošské pohádky. Apartmá v přízemí je Krakonošovo království, Trautenberk sídlí v bývalém vikýři, kterým hospodáři na půdu ukládali seno. Z protějšího pokoje Krakonoše je nádherný rozhled na celou Pec, jiný pokoj má Ponikelská bába nebo koza Liza. Dětem se přizpůsobuje i kuchyně s polopenzí, v jídelničce najdou krupicovou kaši, nudle s mákem, borůvkové knedlíky. Dospělí mají svá jídla, ale často zvolí dětskou nabídku. Pro mateřské a základní školy Na Salaši připravují plnou penzi s pitným režimem, každý den pečou něco sladkého, nejraději podle receptů Věřčina dědy Josefa Fialy, cukráře z Velké Úpy. Od 16 hodin si v hlavní roubené světnici objednáte pít i jídlo navíc. Točí tu Podorlickou malinovku a pivo Bernard, ze speciálit si dáte babiččin čaj s kousky ovoce, čaj z čerstvého zázvoru, horkou belgickou čokoládu, italskou kávu, víno z vinařství Černý ve Valticích, tyrolskou hruškovici Williams podávanou s kouskem hrušky. Objednáte si třeba lívance nebo něco nakládaného ze studené kuchyně. Malé děti mají jídelní židličku, nejmenší přebalovací pult s vaničkou. V horském pensionu jsou nové koupelny a toalety mimo pokoje. Pension stojí na Velké Pláni uprostřed hektarové louky, v létě se tu pasou ovce a kozy, v zimě dovádí děti ve sněhu. Hosté poznají hodnou fenku labradora Sáru. Jen kousek odtud je cvičný lyžařský vleč, k pensionu zajíždí skibus. Sáňky s dětským opěrátkem jsou připravené, vydat se můžete vycházkou do Zeleného dolu,

v létě i s kočárkem. U pensionu bezplatně zaparkujete po celý rok, v zimě si raději vezmete sněhové řetězy. Věra Holíková žije v Peci pod Sněžkou od narození a se Slavomírem mají desetiletou zkušenost s vedením pensionu. Na jejich rady se můžete spolehnout. Po narození syna Honzika změnili zaměření služeb pro hosty a první rok se otevřeli i rodinám s malými dětmi.

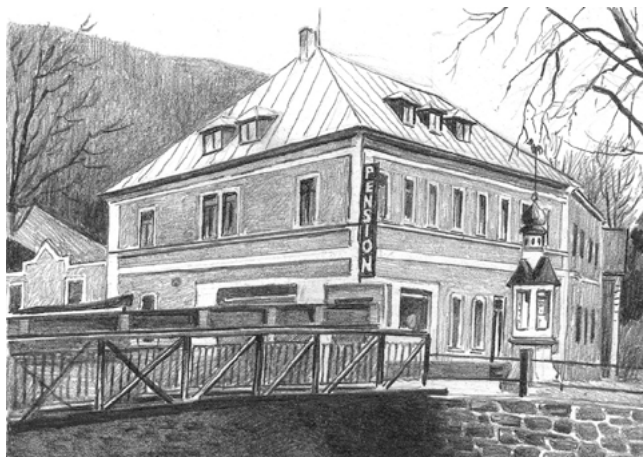
Pohádkový pension Na Salaši v Peci pod Sněžkou čp. 157, PSČ 54221, provozují Věra a Slavomír Holíkové, tel. 773 699 690, 773 699 693, domluvíte se i německy a výborně anglicky, e-mail: penzion@na-salasi.cz, www.na-salasi.cz.

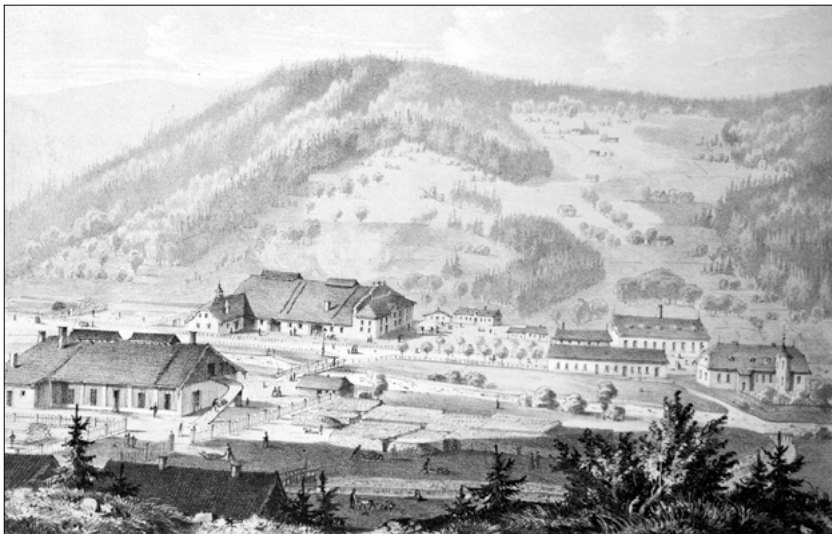
Pension U Hlaváčů

Dominantou náměstí v Horním Maršově je historický dům, který nechal v roce 1855 jako sídlo okresního soudu postavit hrabě Berthold Aichelburg. Dnes je tu pension U Hlaváčů s kvalitním ubytováním se snídaní ve dvoulůžkových pokojích s koupelnou a možností přistýlky. Ve společenské místnosti je malý bar a televize. K objektu patří krytý bazén s celoročním provozem. Parkování je zajištěno v uzavřeném dvoře u pensionu. V přízemí domu je vedle samoobsluhy specializovaná prodejna Cash and Carry Pilsner Urquell s celým sortimentem plzeňského pivovaru včetně Radegastu a Kozla. Pivo v sudech, lahvích a plechovkách odtud rozváží po celých východních Krkonoších. Obchod je otevřen od pondělí do pátku v době 8 - 12 a 12.30 - 16 hodin, v sobotu od 8 do 11.

Pension a obchod s pivem U Hlaváčů, Horní Maršov, Bertholdovo náměstí 68, PSČ 542 26, tel.: 499 874 112, e-mail: hlavac.milan@iol.cz, domluvíte se i německy. www.uhlavacu.cz

Horním Maršovem prochází pravidelně upravovaná Krkonošská lyžařská cesta přes Reissovy domky na Světlou horu a v druhém směru k Rýchorské boudě. Sjezdaři se také musí rozhodnout pro jednu ze dvou stran, jestli nastoupí do skibusu směrem do Pece nebo opačně do Janských Lázní. Pro méně náročné lyžaře je přímo nad Bertholdovým náměstím sjezdovka Třešňovka. Delší lyžařský vleč a sjezdovka v hezkém prostředí jsou vedle bezplatného parkoviště v Horních Albeřicích.

Sklárna v Temném Dole na grafice z roku 1858.

Nejstarší občance Horního Maršova Anně Hamplové je 99 let. V roce 1913 se narodila ve sklárně v Temném Dole v rodině českého skláře Františka Dáni. Ve stejném sklárském roubeném domě o rok později přišla na svět Růžena provdaná Chuchutová, jejíž tatínek Ondřej Kubát patřil do party šlajfířů, tedy brusičů skla. Vyprávění dvou pamětnic obohatilo jinak skromné informace o životě ve sklárně i o jejím zániku. Jaký je to rozdíl oproti sklárně na druhé straně Krkonoš v Novém Světě v Harrachově, která loni oslavila třisetleté výročí od založení. Dnes turisté obdivují nejstarší sklárnu s ruční výrobou na světě a k výročí Uměleckoprůmyslové muzeum v Praze připravilo skvělou výstavu s krásnými kousky z harrachovské produkce. Sklárna v Temném Dole zůstala zcela zapomenutá, i když byla na svou dobu velká a vyráběla široký sortiment. Brzy po spuštění se tu utvořila první česká komunita uprostřed německy mluvících obyvatel údolí Úpy. Z té doby známe jména Bima, Dvořák, Kafka, Kopal, Peterlik, Tomek, Vorel, později také Černík, Klofáč, Laski, Zavádil a další včetně rodných jmen paní Chuchutové a Hamplové. Většina potomků prvních Čechů odjela v roce 1946 transporty do Německa spolu s ostatními vyhnanými sousedy. A sklárna po 99 letech provozu zanikla.

Horské údolí od Dolního Maršova do Pece pod Sněžkou bylo na konci 19. století plné průmyslových podniků závislých na dřevu z okolních lesů a vodní energii řeky Úpy. V deseti brusírnách dřeva, ve dvou papírnách, v přádelně lnu, na pile a v hutích pracovaly tisíce horalů. V důsledku přírodních a především politických katastrof 20. století všechny podniky ukončily výrobu a většina staveb zanikla. K průmyslové revoluci na Horní Úpě výrazně přispěl osvěcený majitel maršovského panství hrabě Berthold Aichelburg, přestože zemřel nešťastný vlastní rukou ve věku pouhých osmatřiceti let. Když panství v létě 1847 přebíral od svého otce Alfonse, odebírala jejich dřevo malá Kneifelova brusírna v Temném Dole, huť na tavbu mědi a arzeniku v Pecí a právě začínající sklárna v Temném Dole. V době Bertholdovy smrti o patnáct let později panství ročně těžilo 24 tisíc plnometrů dřeva, což skoro o polovinu přesahovalo roční přírůstek dřeva v jeho lesích. Špalky se po řece Úpě a Malé Úpě plavily především ke sklárně, až povodeň v létě 1882 zničila hrabla zachycující plavené dřevo. Vyčerpané lesy a povodňové škody přispěly k tíživé finanční situaci Aichelburgů, proto na Silvestra 1882 Bertholdův syn Alfons panství prodal své sousedce hraběnce Aloisii Czernin-Morzinové z Vrchlabí.

Czerninové hospodařili uvážlivě a stav lesů se výrazně zlepšil. I tak dál zásobovali sklárnu a úpské brusírny.

Sklárna v Temném Dole

Augustin Breit si v roce 1846 vyhlédl jedno z mála rovných míst v Temném Dole, aby na obou březích řeky Úpy postavil tehdy největší sklárnu v Krkonoších. Jak se vyrovnal s majiteli krásných luk Antonem Jelinkem, Franzem Kühnelem, Josefem Salvwenderem a s Wenzelem Wagnerem, už asi nevíme. Jistě jim dobře zaplatil a Anton Jelínek navíc svou chalupu přeměnil na hostinec Glasshütte, tedy Sklářskou chýši. V areálu sklárny dobře prosperoval, jeho potomci si později mohli koupit další hospodářství v údolí Honzova Potoka (VV 32/2009). Breitové založili jinou sklárnu v Bobru u Žacléře. Podnik v Temném Dole pro léta 1854 až

1873 získal úspěšný Ferdinand Unger ze starého sklárského rodu, který do Čech přišel z Uher už kolem roku 1700. Podle podrobného popisu z roku 1858 Ferdinand Unger ve sklárně zaměstnával nejméně 314 lidí v mnoha profesích, vedle ředitele například 2 hutní mistry, 6 výrobců forem, 5 rezačů skla, 20 sklářů, 30 přenašečů skla, 4 drtiče křemene, 16 tavičů, jednoho stavitele pecí, 2 prohlížeče skla, kreslíře a 12 malířů skla, 100 brusičů, 10 obsluhovačů pecí a přes stovku dalších pomocníků. Společně s jeho sklárnami v Potočné (Tiefenbach) v Jizerských horách a v Novém Boru (Haida) podnik dohromady se dvěma tisíci zaměstnanci produkoval sklo všech sortimentů a jen z Temného Dolu vyvážel zboží za 300 000 zlatých ročně do celé Evropy a na zámořské trhy Ameriky, Asie, Austrálie i Afriky. Reprezentační prodejny měla firma Ferdinand Unger & Co. ve Vídni, Berlíně a Lipsku. Na levém břehu řeky Úpy v místě dnešního parkoviště stála Helenina huť se dvěma pecemi, sedmi pánvemi, šesti chladicími pecemi, dílnou na výrobu dřevěných modelů a skladem výrobků. V dřevěném domku vedle byla vzorková prodejna pro obchodníky a první turisty v kraji pod Sněžkou. Dorotina huť na druhém břehu měla stejný počet pecí a pánví a navíc dílnu na výrobu forem, sklad na potaš a vápno. V dlouhé dřevěné chodbě vybihající z půdorysu hutě se tahalo rozžhavené sklo, po ztuhnutí se sekalo na plnou i dutou tyčovinu pro výrobu perel, knoflíků a lustrových kamenů. Dodnes patrně vodní dílo pohánělo drtičku křemene. Nedávno jsme s geologem Radko Táslerem prozkoumali ve stráni nad zaniklou sklárnou hlubokou, dvě stovky metrů dlouhou rýhu. Podle Radka právě tady skláři získávali mléčné bílý křemen jako hlavní surovinu pro tavbu skloviny. Malířský ateliér, kde se třeba jídelní servery, flakony a vázy zhodnocovaly zlačením a malbou, stál u veřejné silnice procházející areálem. Pod ním vodní síla točila padesáti brusnými koly ve sklárské brusírně. Polovina cihlového domu se dochovala dodnes a je v něm výrobní a vyhlášená prodejna řeznictví a uzenářství Oldřicha Novotného.

Sklárna v Temném Dole vyráběla širokou škálu výrobků – tabulové a zrcadlové sklo, syrové sklo v tyčích, korále, knoflíky, díly pro lustry včetně křišťálu, tabulové servery, poháry a jiné luxusní výrobky, kterých se odtud ročně odvezly dvě tuny. Některé speciální produkty dokončovala sklárna v Novém Boru. Proto je s podivem, že z devěadesátileté produkce známe tak málo konkrétních výrobků. V několika chalupách opatrují sklo nalezené ve skrýších původních obyvatel a podle provedení soudíme, že je z Temného Dolu. Největší sérii našli chalupáři v Dolní Malé Úpě, další jednotlivosti opatrují lidé v Maršově

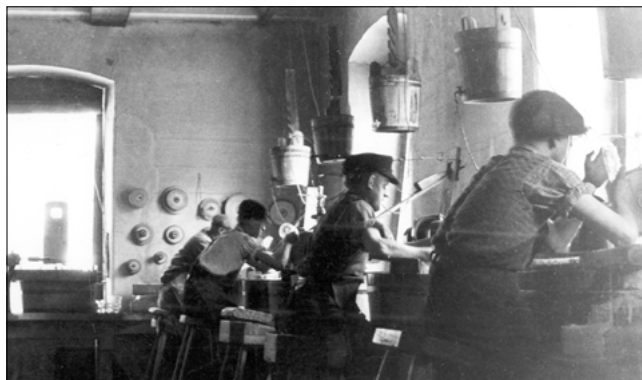
včetně typického broušeného křišťálu kombinovaného s vrstveným rubínově zbarveným sklem. Jistě to nejsou nejlepší kusy, které v Temném Dole vznikly. Za jiné reprezentativní výrobky považujeme různé provedené lustry a svítidla třeba v kostele v Horním Maršově, ve Velké a v Malé Úpě. Proč Unger v roce 1873 sklárnu prodal, nevíme, snad se zalekl povodní. Nový majitel Karl Bennoni získal zkušenosti ve sklárně hraběte Harracha v Novém Světě, kterou krátce řídil. Spolu s manželkou se zapojili do místního společenského života, jezdili sem za nimi mnozí přátelé. Návštěvy ve sklárně u rodiny Bennoni „v hlubokém údolí Temného Dolu, kde slunko se zpoza vysokých hor jen na chvíli objeví“ ve svých pamětech popsal historik a rektor pražské university Václav V. Tomek. Paní Bennoni věnovala křišťálový lustr do nedaleké kaple svaté Anny na Staré Hoře, odkud už dávno zmizel. Až neskutečně velké svítidlo na svíce z blýskavých cinglártek známe jen z dobové fotografie. Povodeň roku 1882 způsobila sklárně velké škody a pořádně vystrašila majitele. Snad z obav před další velkou vodou Karl Bennoni podnik roku 1886 prodal. Opravdové neštěstí potkalo až posledního majitele G. A. Steinbrechera o jedenáct let později. V noci z 29. na 30. července 1897 se od Obřího dolu přihnala nejničivější povodňová vlna historie a odnesla celou Heleninu huť. Navíc poškodila další pomocné objekty na levém břehu. Vodou zalité rozžhavené pece explodovaly a rozmetaly celou stavbu. V různých tvarech ztuhlé kusy barevného skla dodnes nacházíme v korytě řeky i při zemních pracích v údolí Maršova. Povodeň zabila několik lidí, zmizel malířský ateliér a polovina brusícké haly. Jen vysoký komín zůstal stát jako memento dalších třicet let, než ho nechal rozebrat Emil Richter a ze získaných cihel přistavěl novou kuchyni u své hospody na maršovském náměstí. Tak je kus sklárny dodnes zabudovaný v Hotelu Slovan. Nepoškozenou Dorotinu huť na pravém břehu Steinbrecherové provozovali další dlouhé roky, ale v posledních letech ve sklárně už jen brousili dovezené polotovary. Po roce 1945 opuštěná převážně dřevěná sklárna chátrala, ženijní vojsko ji v polovině padesátých let v rámci demoličního „čištění“ pohraničí srovnalo se zemí. I tak jsou v místě zvaném Skleněná louka základy patrné. Kromě řeznictví Novotný se zachovalo ještě šest dalších domů, které patřily do areálu sklárny. Černě natřený roubený dům, kde žily generace sklářů včetně zmíněných pamětníků, je právě na prodej. Místo dřevěného Jelínkova hostince Glasshütte od roku 1931 stojí rodinný pension Stará sklářská. Naproti pod strmým svahem Staré hory se zachoval pěkně upravený kamenný domek dříve využívaný hosty majitele sklárny nebo obchodními partnery. Je trochu vyvýšený nad údolní nivou, proto ho povodeň nesmetla. Ostatní sklářské domy v okolí sloužily pro služební bydlení pracovníků. Jen odborník pozná, v dlouhém nízkém dřevěném domě se zvalbenou střechou proti autobusové zastávce Temný Důl – Veselý výlet, původní architekturu dělnických domů poloviny 19. století. Běžného návštěvníka na zaniklou sklárnu upozorní jen informační panel vycházkové trasy Aichelburg v místě Heleniny hutě.

Více než sto let přinášela průmyslová výroba obživu lidem kolem řeky Úpy a u začátku stál Berthold Aichelburg. Až se z věže jeho památníku v podobě lesního hrádku podíváte do údolí, zaujme vás rozsáhlý komplex opuštěné Dixovy brusírny dřeva. V době Bertholda tu nestál, tehdy bychom viděli o kousek níž sklárnu na obou březích řeky Úpy. Po smrti oblíbeného šlechtice pro jeho památník ve sklárně odlili bustu vymodelovanou sklářem F. Hauptfleischem. V roce 1999 obnovený lesní hrádek Aichelburg ročně navštíví několik tisíc hostů a vidí jeden z mála dochovaných předmětů vytvořených v místní sklárně. Paradoxně je sádrový.

www.hornimarsov.cz

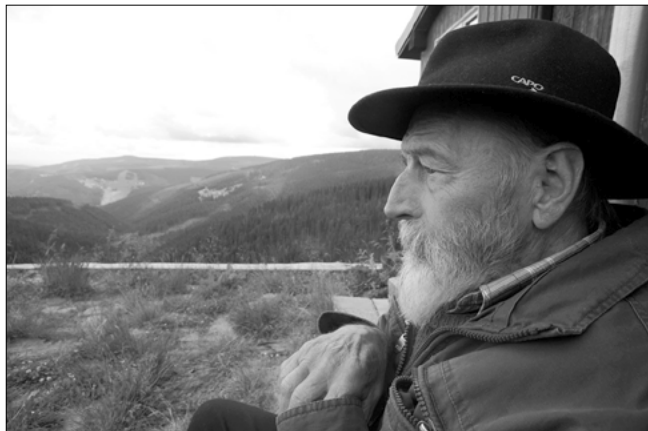
Iniciátorem povídání o sklárně byl Bertholdův prasynovec Wladimír Aichelburg, když redakci poskytl unikátní fotografii z roku 1874.

Brusírna skla na konci 30. let.

Růžena Chuchutová opatrovala jejím otcem broušené rubínově červené sklo.

Herbert Berger na Richterových boudách 25. června 2012.

Ročně se setkáme s desítkami lidí, kteří v Krkonoších prožili různé příběhy nebo zaznamenali osudy své rodiny, přátel či osobností. Jejich vyprávění a fotografie pomalu plní archiv Veselého výletu. Jen zlomky můžeme představit na stránkách sezónních novin. Některé využijeme při tvorbě dokumentů, přednášek nebo expozic jako třeba v případě před rokem otevřeného Muzea Vápenka v Horních Albeřicích. Většina příběhů čeká na zpracování, doplnění a propojení s osudy dalších lidí. Poučení nám nabízejí již teď. O dvou zmíněných mužích to platí vrchovatě. První se v Krkonoších narodil a s horami spojil celý život, jeho odchod nás velmi zasáhl. Druhý sem zajižděl jako chalupář, pobyt v horách nebo jen vzpomínky na Krkonoše mu pomáhaly vydržet velká utrpení.

Poslední tradiční boudař

Minulou zimu přijel z Německa Hans Wimmer na obhlídku před natáčením dokumentu s posledními pamětníky, kteří mohou vyprávět o dvacátém století prožitém v kraji pod Sněžkou. Mnoho jich nezbývá, a těch, co za sebou mají zajímavý životní příběh, je hrstka. Pro dokument jsem navrhl posledního žijícího nosiče nákladů na Sněžku Helmuta Hofera, dřevaře Hartmanna Hampela co umí jezdit se saněmi rohačkami naloženými dřevem. Jako již několikrát do jiných pořadů německé televize i přítele a posledního tradičního boudaře Herberta Bergera. Mluvil nejen rodnou němčinou, ale i pěkně česky. U našich dokumentaristů jsem apeloval, aby s Herbertem natočili alespoň „dva-

cítku“, tedy dvacetiminutový film. Nepovedlo se to. Naposledy v minulém létě jsem ho chtěl představit v dokumentu k padesátému výročí KRNAP, i přes snahu paní režisérky se pražským producentům z ČT zdál horal moc starý.

Jeho život byl opravdu zajímavý (VV 22/2004). Herbert se narodil ve smíšeném česko-německém manželství v centru Pece, náhodou v domě čp. 196, který stál v místě dnešního informačního centra Veselý výlet. Dětství prožil v nejvýše trvale obydleném horském hospodářství úpského údolí na Richterových boudách. Otec Georg Berger zůstal do roku 1948 ve válečném zajetí, nejstarší bratr padl na frontě a čtyřem zbylým sourozencům v roce 1945 zemřela matka. Děti se samy vysoko v horách o sebe postaraly. Po návratu otce byla jejich rodina jednou ze tří, která z původních obyvatel v Peci mohla zůstat. V létě 1951 sedmnáctiletý Herbert sám sebe odsunul za někdejšími sousedy do Západního Berlína, jenže při návratu pro pár osobních věcí byl zadržen Rudou armádou a uvězněn paradoxně za ilegální opuštění republiky. Fáral v uranovém dole Prokop v Jáchymově, po propuštění musel na vojnu k PTP. Přes různé zákazy se nakonec v roce 1964 stal prvním profesionálním strážcem národního parku v České republice. Díky politickému uvolnění na konci 60. let se konečně stal boudařem a mnoho let vedl podniky na odlehlých místech jako boudy Milíře v Modrém dole, Růžohorky, Prvosenku na Liščí hoře a nakonec slavnou Luční boudu. Byl to on, kdo zavedl pečení velkých rohlíků v obnovené pekárně. Pro svou poctivost a rozvážnost získal mezi ostatními lidmi z Pece úžasný respekt. Velmi jsem si považoval, když mě o generaci mladšího přijal za přítele. Po revoluci 1989 se vrátil do otcovy chalupy na Richterovy boudy a dalších dvacet let obsluhoval své hosty. Když se před třemi lety musel odstěhovat do údolí, nebyl rád a na Richterovky se často alespoň na chvíli vracel. Naposledy jsme spolu seděli na zápraží chalupy 25. června 2012 a tým Hanse Wimmera točil dokument. Při přestávkách jsme si s Herbertem v klidu povíдали, a tak jako mnohokrát předtím mi pověděl několik příhod z Pece, o kterých jsem neměl ani tušení. Poslední poznámka v mém bloku se týkala podivných okolností smrti známého boudaře z Luční boudy Vinzenze Bönsche v červenci 1945 uvnitř boudy Výrovky. Filmaři si zatím sbalili fídlátka a já vezl Herberta dolů do Velké Úpy. Cestou mi v lese nad Čertovými schody ukázal místo, kde tragicky zahynul jeho bratr Erich. Dohodli jsme se, že tu na strom pověsíme dubové prkno s jeho připomínkou. Dnes už vím, že tam bude i Herbertovo jméno. Poslední tradiční boudař z Pece umřel 28. října 2012.

-pk-

Jan Rybář a Antonín Mandl na chalupě ve Velké Úpě v roce 1968.

Zvedám své oči k horám... (Žalm 121)

Centrum Krkonoš, Veselý výlet, vlastní bohatý archiv osobností, kterým hory učarovaly. Nejznámější je dnes Václav Havel, kdysi bytem na Hradečku u Trutnova. Já bych sem rád přiřadil člověka stejně bezelstného a poctivého, Antonína Mandla. Neměl čas stát se známým...

Mandl, zvaný Aťa, filozof, teolog, kněz, milovník hor, ale i kavárén. Miloval život, který k němu „nebyl nakloněn“ tak, jako k jeho příbuzné Adině, slavné herečce. Aťa pocházel ze známé pražské rodiny. Maturoval na klasickém gymnáziu s vyznamenáním a pak se vydal na kněžskou dráhu. Studoval v Římě, kde získal i doktorát. Přišla válka, Aťa coby vlastenec odjel do Anglie a stal se důstojníkem čs. zahraniční armády. Po válce se vrátil do Prahy a hned se zapojil do práce na českých duchovních vinicích. Jenže to už se valem blížila „stepní záplava“ (Václav Renč) a za rok po vítězném únoru šel Aťa mezi prvními do vězení. Komunistické moci se nelíbila jeho úzká spolupráce s arcibiskupem Beranem, Mandl byl označen za agenta Vatikánu a zrád-

ce národa a hrozilo mu doživotí. Z pětadvaceti let odseděl patnáct. Ve Valdicích prodělal nelidské výslechy a tříletou samotku, kde takřka zešílel. Až v Leopoldově ho dali spoluvězni do pořádku. Ve vězení měl dobrý vliv na mladé delikventy. Bachaře udivoval vtipností a úsměvem. Staré a nemocné vězně rád zastupoval při obtížných pracích. Když se konečně vrátil roku 1964 ke své staříčké matce, byl už nemocen leukémií. Přesto si splnil dávná přání a často zajižděl do Krkonoš na Muchovu chalupu ve Velké Úpě. Tam se scházelo mnoho „reakcionářů“

padesátých let i disidentů doby normalizační. Místní policista Škárnicl jakoby nic neviděl. Zatímco my jsme se bavili celý dlouhý večer, spěchal Afa temnou nocí na východ slunce na Sněžku. Rád říkával, že Kristus vyjde k poslednímu soudu od Valšovek. Bohužel ho zdolala nemoc 15. března 1972. Ještě po smrti obveselil své přátele. Přál si, být pohřben v riflích, bílém saku a žluté kravatě. Ve svém posledním dopise ze začátku března se těšil na jaro ve Velké Úpě. Tam na něho zbylí přátelé vzpomínají dodnes.

Jan Rybář

PRÁDELNA MLADÉ BUKY

Prádelna v Mladých Bukách je největší prádelnou na Trutnovsku a pere i pro nejvýše položené boudy v celých Krkonoších. V prádelně vyperou veškeré prádlo v plné sezóně do 14 dnů. Přímou v prádelně se dohodnete na konkrétním termínu vyprání, ceně, míře naškrobení, navonění a popřípadě vybělení ložního prádla. Prádelna vám zajistí i dopravu prádla.

Prádelna, Mladé Buky, PSČ 542 23, majitel Petr Lukáček, tel. 499 871 120, otevřeno je od pondělí do pátku v době od 6 do 14, v plné sezóně až do 16 hodin.

VINOTÉKA NADE DNEM WINE BAR

skvělá stáčená a lahvová vína, posezení u čaje nebo kávy
nekuřácké prostředí, Wi-Fi připojení, bezbariérový vstup, dětský koutek
ochutnávky vín a koncerty

Uspořádejte u nás rodinnou oslavu, večírek, firemní akci!

Přizpůsobíme otevírací dobu, zajistíme občerstvení, točené pivo i dopravu k vám domů.

HORNÍ MARŠOV, Třída Josefa II. čp. 83, otevřeno po-čt 14-20, pá-so 11-22

www.nadednem.cz

tel. 734 479 229

STAVEBNÍ A INŽENÝRSKÁ FIRMA KLIMEŠ s. r. o.

HORNÍ MARŠOV 65, 542 26

TEL. 499 874 296, 603 218 346

e-mail: stavby@klimesmarsov.cz

www.klimesmarsov.cz

- Pracujeme pro chalupáře východních Krkonoš, jsme odborníky na lidovou architekturu.
- Projektujeme rekonstrukce chalup a domů.
- Používáme tradiční tesařské, truhlářské a kamenické postupy.
- Navrhujeme a provádíme nové dřevěné stavby klasickou technologií.
- Spolupracujeme s předními architekty na moderních stavbách.
- Používáme přírodní materiály kámen, dřevo, hlinu, olejové barvy.
- Na pile v Horním Maršově provádíme pořez a prodáváme stavební dřevo.

Profesor Josef Fanta byl u vzniku národního parku před padesáti lety i u jeho záchranu po roce 1989.

Zakladatelé Parku

V roce 1963 přijel do Krkonoš tehdy dvaatřicetiletý lesní inženýr Josef Fanta se zvláštním úkolem založit první národní park v Česku. Do té doby se zabýval výzkumem přirozené obnovy lesa a přeměnou smrkových monokultur na smíšené lesy. Prostudoval dostupné informace o národních parcích Evropy, zajel pro zkušenosti do Vysokých Tater, které jsou parkem od roku 1949. Krkonošský národní park (KRNAP) vyhlásila vláda nařízením ze 17. května 1963, ale skutečně začal působit až příští rok. Za tu dobu Josef Fanta rozpracoval program a strukturu organizace. Je poučné si připomenout, jak vypadaly Krkonoše v době založení národního parku. Jediným omezením pro vjezd motorových vozidel byl hrozný stav horských cest. Část rezervace v Obřím dole zničil geologický průzkum formou masivní těžby. Rozsáhlé lesy třeba ve Lvím dole či v oblasti Světlé hory nebyly přístupné pro těžbu dřeva. Z jiných porostů dřevo odváželi na saních rohačkách party neodsunutých německy mluvících starousedlíků. Dřevaři patřili k posledním tradičním hospodářům na horských loukách. Ostatní plochy spásala stáda krav státního statku nebo z donucení sklízeli majitelé rekreačních domů. I v cenných botanických lokalitách, třeba na loukách Rýchor, lesníci založili smrkovou monokulturu. Prvních dvacet let po válce se v horách ani v sídlech téměř nestavěly nové domy. Stále více chalup a horských bud získávaly podniky z měst, ale ještě nezačaly s jejich přestavbami. Před každou boudou čněla hora odpadků a popela. Do vápencových lomů v Albeřicích vyváželi chemikálie a lidové milice tu cvičily střelbu ze

samopalů. První lyžařské vleky a sjezdovky vznikaly především na loukách. Chybělo obecné povědomí o ochraně výjimečné krkonošské přírody. Z toho vycházeli zakladatelé národního parku.

Josef Fanta byl prvním zaměstnancem utvořené Správy KRNAP a v květnu 1964 k sobě přijal do pracovního poměru dva kolegy a sekretářku. Komunistickou stranou schválený ředitel Miroslav Klapka nebyl odborníkem, ale Josefu Fantovi důvěřoval a přijal připravenou koncepci. Pro myšlenku národního parku pak šest let usilovně pracoval a projevil se jako správný a čestný chlap. To se ovšem neslučovalo s principy komunistické strany a proto hned v počátku normalizace po okupaci Československa v srpnu 1968 skončil na Správě a zaměstnání našel v žacléřském hlubinném dole jako fárájiční horník. Neustranika Josefa Fantu komunisté nevyhodili hned, jen místo náměstka ředitele zastával funkci topiče v Krkonošském muzeu, které před lety přijal pod Správu KRNAP i s jeho prvním poválečným ředitelem a přesvědčeným komunistou Emilem Fléglem. Ten potom s novým ředitelem Jiřím Svobodou přispěl k odchodu Josefa Fanta z Krkonoš. Nemohl najít práci ani jako dělník, proto emigroval do Nizozemska. Třetím zakládajícím mužem Správy KRNAP byl Václav Veselý, který se celým profesním životem staral o terénní službu. V roce 1964 zařídil osazení tabulek Krkonošský národní park se státním znakem na všech přístupových cestách do nově chráněného území. Vybral tři strážce pro východní, střední a západní Krkonoše, tím prvním na území České republiky byl Herbert Berger z Pece pod Sněžkou. Je zajímavé, že Herbert o organizaci, kterou pomáhal uvádět do života, nikdy nemluvil jako o Správě, ale pouze jako o Parku. Jak jsme později poznali i ostatní ochránáře z prvních let, měli na zřeteli nejprve poslání národního parku, až potom organizaci, která ochranu zajišťovala. Správa udělala mnoho práce pro propagaci parku a ochranu přírody. Vznikly první naučné stezky s informačními panely, lidé se dozvídali, co jsou to glaciální relikty a endemity. Zabránilo výstavbě sjezdovky a lanovky z Modrého dolu na Studniční horu. V srpnu 1968 proběhl mezinárodní kemp mládeže pro ochranu přírody s účastí studentů ze západních zemí. Od roku 1964 vychází časopis Zprávy KRNAP, který se v lednu 1968 přejmenoval na Krkonoše. Josef Fanta vedle časopisu založil ještě vědeckou ročenku Opera Corcontica, obě periodika Správa s úspěchem vydává dodnes. Brzy ve Správě pracovali první odborníci jako třeba botanici Helena a Jan Štursovi, zoolog Petr Miles, geomorfolog Vlastimil Pilous nebo architektka Eva Kalášová a národnímu parku zasvětili celý život.

Znormalizovaná Správa

S nástupem normalizace vyprchalo nadšení nejen u zbylých pracovní-

Často jen fotografie připomínají, kolik zničených míst na horách dala Správa KRNAP během padesáti let do pořádku, jako třeba na Úpském rašeliništi.

ků Správy KRNP. Během července 1970 se změnila redakční rada časopisu Krkonoše, místo šéfredaktora Jiřího Sehnala, Marie Kubátové, Josefa Fanty, Miloslava Bartoše, Vlastimila Pilouse nastoupili horliví komunisté. Dobře si pamatují na proměnu lidí na konci sedmdesátých let, kteří přišli do Krkonoš s upřímným zájmem pomoci přírodě z pozice odborného pracovníka, strážce, cestáře, dobrovolného strážce. Po čase mnozí odešli nebo rezignovali na své ideály. Politická rozhodnutí nadřazených je nutila dělat kompromisy v ochraně přírody, krajiny a v morálce. Do státních přírodních rezervací buldozery vyhrnuly široké lesní cesty a lesy se změnil na obrovské holiny. Velké státní podniky si s formálním souhlasem Správy KRNP prosadily bez ohledu na lokalitu a ekonomiku provozu objemná „školicí střediska“ většinou sporné architektonické kvality. Nedostatek stavebního materiálu, řemeslníků a také špatná metodika zodpovědných pracovníků Správy přispěla k nezvratnému zničení mnoha objektů lidové architektury. Správa spoluorganizovala ideologicky zaměřené masové akce jako výstup pionýrů na Sněžku. Naproti tomu majitelům domů a obyvatelům bránila v příjezdu k jejich nemovitostem. Poslední komunistický ředitel Správy KRNP Vladimír Černošník prosazoval stavbu velkokapacitní lanovky a hotelu na vrcholu Sněžky. To vše podlamovalo sebevědomí ochránců přírody a jednotlivé kauzy přispívaly k vzájemné nevraživosti s lesníky, boudaři, chalupáři i členy Horské služby. Naproti tomu se během normalizace podařilo represemi zlikvidovat skládky odpadů u jednotlivých bud, zavést čištění odpadních vod, zřídit informační střediska, na svou dobu úspěšnou ekologickou expozici Krkonošského muzea ve Vrchlabí, pokusit se o záchranu tetřeva hlušce a rozvinout výzkum nejčistších oblastí parku.

Zachráněný KRNP

Vedení Správy se vyměnilo hned po listopadu 1989, podstatnou změnu přinesl až 1. leden 1994. Lesníci se stali součástí organizace a Krkonoše získali konečně jednoho hlavního hospodáře. Po letech se přijel „domů“ podívat již jako profesor na dvou nizozemských univerzitách v oboru ekologie lesa Josef Fanta. S hrůzou si prohlížel jeden z deseti nejohroženějších národních parků světa. V roce 1992 se vrátil pracovně s holandskou nadací FACE, která do Krkonoš během osmi let přinesla 750 miliónů korun na obnovu a přeměnu lesa. Navíc ovlivnila přístup lesníků k nejrozšířenějšímu ekosystému. Dnes se v Krkonoších praktikuje šetrné hospodaření s postupným návratem ke smíšeným lesům. V posledních dvaceti letech Správa zajistila důslednou ochranu nejčistších partií Krkonoš, uklidila celé hory, posunula výzkum na evropský standard, dobře vybavila pracoviště i týmy lidí, opravila své stavby, horské chodníky a lesní cesty, mnohé využívané pro upravované běžecké tratě a cyklotrasy. Více než kdy před tím se věnuje tematickým exkurzím, workshopům, táborům pro děti, vydáváním kvalitních publikací. Teprve po revoluci mohl nově jmenovaný ředitel Krkonošského muzea Miloslav Bartoš vytvořit expozici s tématem historie Krkonoš, o kterou usiloval od nástupu v prosinci 1961. Vedení Správy hodně jedná s městy a obcemi v národním parku. Dnes především volení zástupci prostřednictvím územního plánu rozhodují, jak budou jejich obce vypadat. Správa má hlavní slovo mimo zastavěná sídla a selhala snad jen v případě sídliště na Mísečkách. Všechny ostatní kritizované komplexy rekreačních bytůvek vznikly v ochranném pásmu v režii horských měst a obcí. To připomíná úkoly Správy parku v dalších letech, kdy bude bránit zástavbě volné krajiny, narušení celistvosti lesů nevhodným vedením nových sjezdovek, pokusí se zachránit krkonošský fenomén luční enklávy, přemění Krkonošské muzeum na moderní instituci s atraktivní expozicí a živým programem. Bude plnit dobře vymyšlené poslání národních parků. Přejeme si, aby se to bez nečekaných zvrátů dařilo.

www.krnapp.cz

PADESÁT LET V NÁRODNÍM PARKU

V květnu 1973 bylo Krkonošskému národnímu parku deset let, stejně jako mým parťákům z nespočtu výletů do přírody východních Krkonoš. Tehdy jsem při návratu z „průzkumu“ Reissovské muldy na okraji lesa vyfotil Petra Slavička a bratra Miloslava. Spontánně se chytli sloupku s tabulkou Krkonošský národní park, jakoby tušili, že Správa KRNP bude v dalších čtyřiceti letech naším stálým partnerem. Jezdili jsme na její tábory mladých ochránců přírody, s prvním strážcem na Rýchorách Zdeňkem Říhou osazovali hraniční tabule rozšířené přírodní rezervace, psali protestní petice proti souhlasu Správy se stavbou svážnic ve Lvím dole, já byl cestářem a později i strážcem parku. Po revoluci jsme spolu s novým vedením Správy v dobré tvůrčí atmosféře opravili desítky kilometrů horských chodníků, zřídili jedenáct vycházkových tras, odstranili tuny škodlivého vápence z nejčistších míst první zóny, upravili okolí pramene Labe, obnovili jednu křížovou cestu a některé kapličky, bez poškození okolí zbořili zničenou Českou boudu. Hádali jsme se se Správou o podobě nové České poštovny na Sněžce, podpořili její snahu o zastavení výstavby rekreačních bytů, dohadovali se o obsahu územních plánů i jednotlivých stavebních projektů, dostali cenu ředitele parku, vybudovali Muzeum Vápenka a naposledy spolupracovali při vzniku dokumentárního filmu k padesátiletému výročí. Stejně jako naši mnozí sousedé jsme několikrát měli na problémy rozdílné názory a bylo dobře, že jsme věci vyřešili mezi sebou. Dosud v Krkonoších stačily argumenty a nikoliv politická síla z Hradce nebo Prahy, jak tomu bývalo v době normalizace a je během posledních let na Šumavě. Už padesát let se Správa v Krkonoších učí vzájemnému respektu s lidmi, se kterými žije v jednom výjimečném území. Nikdy jsme nezapochovali o podstatě parku a rádi každý den vidíme hraniční tabuli KRNP přímo u našeho domu. Stejně rádi, jako před čtyřiceti lety pod Reissovkami.

Keilova pohlednice Sněžky s přitiskem posloužila jako pozvánka na kostýmovanou zábavu členů Ledového klubu v Desné.

Korespondenční listy s malým nalepeným litografickým obrázkem vrcholu Sněžky odeslané z německé poštovny v létě 1872 považujeme za první pohlednice z českého území. Za dalších 140 let tvůrci vydali hrubým odhadem osmdesát tisíc různých pohlednic s motivem Krkonoš. Absolutním vítězem v kvalitě tisku a výtvarném provedení jsou litografické pohlednice z dílny Oscara Keila. Během asi deseti let po roce 1897 vydalo nakladatelství pod značkou Lith.-Anst. O. Keil Agnetendorf Rsgb. nejméně dva tisíce různých pohlednic. Po třicetiletém působení ve fi-

lokartii, jak se sběratelství pohlednic říká, můžeme „Kajlovky“ zařadit mezi světovou pohlednicovou špičku. Přitom o tvůrci skoro nic nevíme. Malou krkonošskou vesnici Agnetendorf dnes Jagniatkow na slezské straně hor mezi turisty proslavily výlety na Petrovu boudu. Od Keilovy továrny na dřevěný nábytek vyráželi hosté na saních rohačkách tažených koniky po dnes zeleně značené turistické cestě na pět kilometrů vzdálený hraniční hřeben. Po zábavě v Petrově boudě sjížděli dolů. Snad proto napadlo Oscara Keila továrnu rozšířit o litografické studio. První místopisné pohlednice vydal se zavedeným nakladatelem Maxem Leipeltem z nedalekých Teplic u Jelení Hory. Nejprodávánější motivy se Sněžkou, Sněžnými jámami a velkými boudami zdobí krkonošské kvítí hořec, koníklec, prvosenka a vřes. Další místopisné pohlednice se vytiskly pro konkrétní boudy a hotely nebo s motivy důležitých prodejců jako byl Pohl na Sněžce, Elsner na boudě Prince Jindřicha, Greulich v boudě u Sněžných jam. Na slezské straně hor měla litografickou pohlednici od Keila snad každá bouda a hotel, na české jen hotel Grand ve Spindlerově Mlýně, Petrova bouda nebo Janské Lázně. Nejúspěšnějším sběratelem „Kajlovek“ je vážený přítel Veselého výletu Jerzy Ratajski. Z jeho skoro šesti stovek pohlednic je jen část z Krkonoš, další vznikly pro Vratislav, Legnici, Walbrzych, Zhořelec, Sasko, Harz a jiná místa v Německu. Vliv secese je zřejmý, ale nikoliv dominantní. S koncem drahých pohlednic s „dlouhou adresou“ v roce 1905 uvadla i zlatá éra „Kajlovek“. Ovšem nejmladší litografická pohlednice O. Keila v naší sbírce je vydaná ještě k tělovýchovnému festivalu v červenci 1922. Původní Keilovu továrnu v Jagniatkowě smetla povodeň v létě 1926, tu pozdější s fasádou z červených cihel zbořili teprve vloni.

Trochu nás trápí, že neznáme výtvarníka nebo výtvarníky, kteří pohlednice vytvářeli. Kdo měl tak lehkou ruku, kdo uměl namíchat ty hezké barvy, kdo přesně vystihl zachycený objekt či náladu? To zatím nevíme. Podle adresáře v Jagniatkowě působil litograf Emil Mosig, ale jestli připravoval kamenné tiskové desky pro Keila není jisté. Podobné motivy signované MB se později objevily na několika pohlednicích jiných nakladatelů, ovšem ofsetový tisk ani nápaditost se nemohly vyrovnat litografiím od Keila. My jsme pro ukázkou sestavili koláž ze souborů pohlednic Zimní sporty a Humor. Všimněte si smyslu pro detail, obrysy hor jsou jen naznačené a přitom přesné, je v nich krása i humor. Jestliže chudák průvodce táhne za sebou korpulentní dámu, je na kamenném rozcestníku směrovka Teufelsgrund, tedy do Čertova dolu. Pohlednice Oscara Keila vystihují různé situace turistů v Krkonoších, třeba zimu při čekání na východ slunce na Sněžce, náhlou bolest zubů, zákeřnou vichřici, průtrž mračen, bloudění v noci, řícení skal, zápach horských syřů z nůše horalky, prázdnou peněženku po návštěvě hospody, karambol lyžařů, chaos na vrcholu Sněžky, pokoru místních horalů či ulehání na seně horské boudy, jako na pohlednici s pořadovým číslem 1.

VESELY VÝLET®

ochranná známka

Sezónní noviny Veselý výlet, Temný Důl čp. 46, 542 26 Horní Maršov, tel. 499 874 298, fax 499 874 221, e-mail: info@veselyvylet.cz, www.veselyvylet.cz, vydavatel/redaktor: Milošlav a Pavel Klimešovi, jazyková úprava: Jarmila Klimešová, grafická úprava: Květa Krhánková, ilustrace: Květa Krhánková, Zdeněk Petira, Stanislav Špelda, fotografie: Miroslav Hladík, Pavel Klimeš, Rudolf Kraus, Přemysl Mocha, A. C. Pítek, Bedřich Sieber a archiv vydavatelů, sazba: Tisk OFSET a.s. Úpice, tel. 499 881 171, tisk: Garamon s. r. o. Hradec Králové, tel. 495 217 101, překlad do němčiny: Hans-J. Warsow, překlad do polštiny: Andrzej Magala, uzávěrka: 12. 12. 2012, náklad: 50.000 kusů, z toho 28.000 kusů v české, 15.000 v německé a 7.000 v polské verzi. Máte-li zájem o zaslání vydání Veselého výletu (příště 40/léto 2013) poštou, pošlete spolu s adresou 40 Kč, jste-li z České republiky nebo 190 Kč, jste-li v cizině nebo si noviny objednejte osobně v informačním centru Veselý výlet v Temném Dole nebo v Peci pod Sněžkou.

Veškerá autorská práva vyhrazena!

Telefonování: Tel. čísla pevných linek východních a středních Krkonoš začínají trojčíslím 499 (ze zahraničí 00420 499). Informace o telefonních číslech 1180.

Městské a obecní úřady: Horní Maršov 499 874 156, Janské Lázně 499 875 101, Pec pod Sněžkou 499 896 215, Malá Úpa 499 891 157, Svoboda nad Úpou 499 871 105, Žacléř 499 878 510, Špindlerův Mlýn 499 433 226, úřední hodiny jsou vždy v pondělí a ve středu 8.00-12.00, 12.30-17.00.

Horská služba: celoročně je stálá pohotovost ve Špindlerově Mlýně tel. 499 433 239 (602 448 338). V zimě v Peci pod Sněžkou 499 896 233 je služebna v provozu denně od 7.00 do 22.00 (po této době 602 448 444). Další zimní služebny jsou v Janských Lázních 499 895 151 (606 157 936), v Malé Úpě na Pomezích Boudách 499 891 233 (606 157 935), Strážné 499 434 177 (606 157 934), Harrachov 481 529 449, 602 448 334, Rokytnice nad Jizerou 481 523 781, (606 157 932), Luční bouda v zimě 739 205 391.

INFORMAČNÍ CENTRUM VESELÝ VÝLET GALERIE - SMĚNÁRNA

v Temném Dole v Horním Maršově, tel.: 499 874 298

v Peci pod Sněžkou, tel.: 499 736 130

e-mail: info@veselyvylet.cz

www.veselyvylet.cz

denně 8.30 - 18.00

Informační centra Krkonoše - 2012 - IC Flora Benecko, PSČ 512 37, tel. 481 582 606, info-flora@benecko.com, www.benecko.com; TIC Černý Důl, PSČ 543 44, tel. 499 429 618, infocentrum@cernydul.cz, www.cernydul.cz; IC Veselý výlet Horní Maršov, PSČ 542 26, Temný Důl 46, tel. 499 874 298, info@veselyvylet.cz, www.veselyvylet.cz; IC Hostinné, PSČ 543 71, Náměstí 70, tel. 499 404 746, infocentrum@muhostinne.cz, www.infocentrum.hostinne.info; IC Janské Lázně, PSČ 542 25, tel. 499 875 186, info@megaplus.cz, www.janskelazne.cz; IC Jilemnice, PSČ 514 01, Masarykovo nám. 140, tel. 481 541 008, info@jilemnice.cz, www.mestojilemnice.cz; IC Lánov, PSČ 543 41 Prostřední Lánov 39, tel. 499 432 083, infocentrum@lanov.cz, www.lanov.cz; IC Malá Úpa, PSČ 542 27, tel. 499 891 112, info@malaupa.cz, www.info.malaupa.cz; MIC Veselý výlet Pec pod Sněžkou, PSČ 542 21, tel. 499 736 130, info@veselyvylet.cz, www.veselyvylet.cz; IC Turista Pec pod Sněžkou, PSČ 542 21, tel. 499 736 280, turista@turistapec.cz, www.turistapec.cz; MIC Rokytnice nad Jizerou, PSČ 512 44, Horní Rokytnice 197, tel. 481 522 001, infocentrum@mesto-rokytnice.cz, www.mesto-rokytnice.cz; TIC Svoboda nad Úpou, PSČ 542 24, nám. Svorosti 527, tel. 499 871 167, info.ets@tiscali.cz, www.svobodanadupou.eu; TIC Špindlerův Mlýn, PSČ 543 51, Svatopetrská 173, tel. 499 523 656, tic@mestospindlerumlyn.cz, www.mestospindlerumlyn.cz; TIC Trutnov, PSČ 541 01 Trutnov, Krakonošovo nám. 72, tel. 499 818 245, vesely@trutnov.cz, www.ictrutnov.cz; RTIC Vrchlabí, PSČ 543 01 Vrchlabí, Krkonošská 8, tel. 499 405 744, info@krkonose.eu, www.krkonose.eu; TIC Žacléř, PSČ 542 01 Žacléř, Rýchorské nám. 10, tel. 499 739 225, muzeum@zacler.cz, www.zacler.cz.

Zdravotnictví: rychlá záchranná služba Trutnov a Vrchlabí tel. 155, záchranná služba 499 735 921, pro východní Krkonoše je pohotovostní služba v Trutnově 499 840 100, Nemocnice Trutnov 499 866 111, Pec pod Sněžkou lékař 499 329 340, chirurgie 499 329 346, zubní lékař 603 413 113, Horní Maršov 499 874 144, zubní lékař 499 874 166, dětské oddělení 499 874 143, Janské Lázně 499 875 116, Svoboda nad Úpou 499 871 140, dětské oddělení 499 871 287, Špindlerův Mlýn 499 433 344, chirurgie 499 523 864, lékárna je v Horním Maršově otevřena po-pá 8.00-12.30, 14.00-17.00, 499 874 121, ve Svobodě nad Úpou 499 871 264, ve Špindlerově Mlýně 499 433 335, pohotovostní služba Vrchlabí (i pro Šp. Mlýn) 499 421 155.

Policie: stálá pohotovost Trutnov a Vrchlabí tel. 158, dopravní nehody 974 539 251, služba Pec pod Sněžkou 499 736 233, Svoboda nad Úpou 974 539 731, Špindlerův Mlýn 499 433 333, městská policie Janské Lázně 603 345 538, městská Špindlerův Mlýn 499 433 354, 606 484 805, Žacléř 499 874 135.

Meteorologická stanice v Peci pod Sněžkou 499 736 303.

Lesní hospodářství Vrchlabí ústředí 499 456 111, lesní správy: Horní Maršov 499 874 161, Pec pod Sněžkou 499 896 214, Svoboda nad Úpou 499 871 159, Špindlerův Mlýn 499 433 282.

Správa Krkonošského národního parku: středisko Pec pod Sněžkou 499 896 213, denně 8.30-12.00, 12.30-17.00, Harrachov 481 529 188 denně 8.30-12.00, 12.30-17.00, Špindlerův Mlýn 499 433 228, denně 8.00-12.00, 12.30-17.00, Krkonošské muzeum Vrchlabí denně mimo pondělí 8.00-17.00 499 456 111. IC KRNP Vrchlabí, nám. Míru 223, 499 456 761, his@knap.cz, 1. 6.-30. 9. po-ne 9.00-12.00 a 13.00-17.00, 1. 10.-23. 12. po-pá 9.00-12.00 a 13.00-16.00, Rýchorská bouda 499 895 107.

Hasiči: stálá služba Trutnov 150, 499 848 411.

Bohoslužby: Horní Maršov sobota 16.30, Svoboda nad Úpou neděle 11.00, Janské Lázně neděle 9.30, Velká Úpa sobota 15.00, Mladé Buky neděle 11.00, Žacléř neděle 9.30, Špindlerův Mlýn neděle 11.00. Církev Československá husitská - Trutnov - Úpická 146, neděle 10.15., Janské Lázně - Betlém 1. neděle v měsíci 13.30, Farní sbor Českobratrské církve evangelické, Trutnov - Úpická 163, neděle 10.00, Janské Lázně Sola Fide 8.30, Shromáždění sborů svědků Jehovových v sále království v Trutnově, Bojiště 103. Týdenní shromáždění: Každé úterý (18.45) a čtvrtek (19.00). Veřejné přednášky každou neděli od 9.30 do 11.30 a od 16.30 do 18.30.

Autoopravna a pneuservis: Svoboda nad Úpou - Hlávka 499 871 153, denně 7.00-12.00, 13.00-17.00, Horní Maršov - servis Jan Vaněk, 604 125 534, Autoklub Bohemia Assistance nonstop 1240, Žlutý anděl 1230.

Benzinové pumpy jsou ve Svobodě nad Úpou otevřeny denně od 6.00 do 20.00 hodin (Benzína, 499 871 128) a 6.00 - 21.00 (Lucraco Oil, 499 871 188), v Peci pod Sněžkou 6.00 - 22.00 (499 522 120), ve Špindlerově Mlýně denně 7.00-17.00 (neděle od 8.00, 499 433 295). Čerpadla s nepetržitým provozem jsou v Trutnově a ve Vrchlabí.

Hraniční přechody: Od 21. prosince 2007 zrušeny kontroly na hranicích. Přezjezd hranice Pomezí Boudy - Przelęcz Okraj omezen pro vozidla do 3,5 tuny, Harrachov - Jakuszyce, Královec - Lubawka bez omezení.

Autobusy: předprodej místenek (pouze z výchozí stanice) a informace ve Špindlerově Mlýně 499 433 263, pondělí - pátek 8.00-16.00, v sezóně i v sobotu, popř. v neděli 8.00 - 13.00, Trutnov info 499 811 286.

Lanové dráhy: Na Sněžku (Pec p. Sn., 499 895 137) v rekonstrukci do května 2014. Na Hnědý Vrch (Pec p. Sn. 499 736 375) denně 8.30-16.00, od 1. 4. do 30. 6. jen pátek až neděle. Portášky (Velká Úpa, tel. 499 736 347 denně 8.30 - 17.00, od 15. 2. do 17.30. Černá hora (Janské Lázně, 499 875 152) denně v 7.30 a potom každou celou hodinu 8-18 hodin, Na Pláň (Šp. Mlýn - Sv. Petr, 499 497 215) a Medvědin (Šp. Mlýn, 499 433 384) denně 8.30 - 16.00 a v 18.00, Žalý so+ne 9.00 - 17.00 (Vrchlabí, 499 423 582), Lysá hora (Rokytnice, jen v zimě, 481 523 833), Čertova hora (Harrachov, 481 528 151).

Partnery Veselého výletu jsou především horská sídla sdružená do Svazku obcí Východní Krkonoše. Termíny akcí najdete na adrese www.vychodnikrkonoše.cz.

Hradní společnost
Aichelburg

Horní
Maršov

Janské
Lázně

Pec
pod Sněžkou

Malá
Úpa

Žacléř

KRNP